STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 04329

STRUNES

Zusman Segalowitch

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER

AMHERST, MASSACHUSETTS

413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG

WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust

Arie & Ida Crown Memorial

The Seymour Grubman Family

David and Barbara B. Hirschhorn Foundation

Max Palevsky

Robert Price

Righteous Persons Foundation

Leif D. Rosenblatt

Sarah and Ben Torchinsky

Harry and Jeanette Weinberg Foundation

AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE

National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

ז. סעגאלאוויטש.

סטרונעם

№ 37

DRUK.J.WAGMEISTER.NALEWKI №7

ב״ים.

מיין לולקע.

רויכער, לולקע, רויך געדיכט
און פֿערשלייער מיין געזיכט,
עס זאָל קיינער נישט פֿאַרשטיין—
צי איך לאַך היינט, צי איך וויין.

רויכער, לולקע, נעבל-איין
אין אַ דינעם נעץ מיין זיין.
זאָל דאָס בייזע פֿון דער וועלט,
אַלדאָס בייז זאָל זיין פֿאַרשטעלט!

רויכער, לולקע, כּישוף־רויך
און פֿאַרוויג מיך זיס און ווייך...
איך אַליין זאָל נישט פֿאַרשטיין—
צי איך לאַך היינט, צי איך וויין.

אָ, קום צום ים, צום כשוף־מאַכער,
ער וועט דיך אײַנוויגן געשווינט;
די פּאַליעס וועלן זיך צולאַכן
פון דײַנע זאָרג און דײַנע זינד.

דאָ רוען גרוי־אורפּאַלטע שטיינער
און פּאַליעס טאַנצן איבער זיי.
ווי נישטיג־אָרים און ווי קליינליך
וועט איצטער אויסקוקן דײַן ווײ.

דאָ וואַרט פאַר יעדערן אַ שיפל,
די פּאַליעס האַרטן מיטן ווינט—
אַך, אויב דו ווילסט דײַן צער פאַרשטיפן
און גיך פאַרגעסן זאָרג און זינד.

פֿאַרנאַכט ביים ים.

אַ דעלפֿין שפּילט אין ים פֿאַרנאַכט.
דער עולם שטייט בײַם ברעג און לאַכט..
דער עולם לאַכט פֿון טאָג נישט מיד,
און טויזנט פֿאַליעס לאַכן־מיט.

דרײַ פֿערטל ים איז בלויער גלאָז,
איין פֿערטל וויגט זיך ווײַבליך־ראָז,
און אויף דעם ראָזן פֿערטל ים
צעפֿינקלט זיך אַ שטערנס פֿלאַם.

שוין טונקל... נאַכט... גאָר אומגעריכט
שווימט־אָן אַ שוואַרצע שיף אָהן ליכט;
די גנביש שיף שווימט שטיל צום ברעג—
דער עולם לויפֿט אַהין אַוועק.

איך בלײַב אַליין, די פֿאַליע שטראַלט
און זילבערט זיך און וואַקסט און פֿאַלט,
נאָר אײַנגעפּאַסט אין נאַכט און רו
קלאַפּט שטיל מײַן האַרץ... דער ים קלאַפּט־צו.

ז. סעגאַלאָוויטש.

צי ווייל מיין שטיין.

צי חייל מײַן שטיין האָט אַזאַ ברייטן רוקן—
איך קאָן מיך זיכער אין דער ווייטקייט קוקן:
דאָרט שטאַרבן פלאַמען איינס אין צווייטן
און וואַסער קויקעלט זיך אין רויטן.

און נאָנט—עס שווימט צום ברעג אַ שטערן,
צום סאַמע ברעג... אַ גאָלדנער קלערן.
נעם שטרעק די האַנט צום וואַסער אויס
און לאָז דעם חלום גישט אַרויס.

איך האָב דאָ מײַנע פעלזן, מײַנע שטיינער:
אין שטורם־נאַכט, אין שטילער נאַכט—איך בין דאָ איינער.
איז שטיל דער ים, דאַן שפיל איך מיט די וועלן,
איז ווילד דער ים, איז מיר זײַן ווילדקייט שטאַרק געפעלן...

אין קרים.

כ׳טראָג אַ טערקישע היטל, און ענגלישן סטעק,
איך רייד דאָ אויף רוסיש און עס ביי אַ גרעק.

ביים ים אין קאָבינקע. איך פיל זי דאָ רייך.
פאַרמאַך איך די אויגן, דערמאָנט זיך מיר גלייך,

דערמאָנט זיך נישט אַלעס, נאָר עפּיס אַ שטריך,
אַ רמז, אַ נאָכוויי, אַ רוף פון מיין „איך.“

נעמט שוועבן אַן עולם, באַקאַנט־אומבאַקאַנט,
און יעדע בעזונדער קומט דריקן די האַנט.

נעמט שוועבן אַ שטעטל, אַ געסל, אַ שול,
עס שאָרכן טליתים דאָ איבער מיין שטול.

אַך, טייער ביז ווייטאָג איז דעמאָלט דער טרוים
און וואָס איז דער ים מיר, זיין פּאַליע, זיין שוים!..

מיט אַ פישער.

די נעצן אין שיפל, דעם רודער אין האַנט,
קאַיר איז אַ פישער, מיר פאָרן באַנאַנד.

די לופט איז פאַרנעבלט, דאָך אָטעמט זיך פריש.
אָט האָסטו אַ ים זיך און כאַפּ אין אים פיש.

ער וואַרפט אויף מײַן מזל די נעצן אַרײַן,
איך שטיי און דעם אָטעם מיט שרעק האַלט איך אײַן.

אָ, גאָט! אויב דו דאַרפסט מיך באַשטראָפן פאַר זינד,
באַשטראָף ווען דו ווילסט, נאָר נישט שטראָף מיך אַצינד.

פאַרשעם מיך פאַר וועמען עס הייסט דײַן געזעץ,
נאָר נישט פאַרן ים, פאַר אַ ליידיגן נעץ.

ער ציט שוין די נעצן, איך העלף אים דערבײַ,
ער זידלט זיך בייז: „יאַראַמאַי, יאַראַמאַי!"

נאָר פּלוצלונג, אַלאַ! זײַ געבענטש איבעראַל,
עס זילבערט אין נעץ זיך אַ גרויסער קעפאַל...

קאַיר איז אַ פישער מיט האַרץ און פאַרשטאַנד,
עס פרייט אים מײַן מזל, ער דריקט מיר די האַנט...

די ווינטלעך ווערלגערן.

די ווינטלאַך ווערלגערן די פּאַליעס
די זעגלען פלאַטערן צעשפּרייט.
איך לאַך מיר הײַנט, איך לאַך פון אַלעס
פון שטרייט און פליכט, פון שרעק און מײס

אַסמאַן מײַן פרײַנט, דער בעסטער טאָטער
האָט טרויעק מיר געבראַכט בײַם ברעג.
איך בין שוין זאַט, גענוג... און פטור!
מיר לאָזן זיך אין ים אַוועק.

ער לאַכט, דער ים, ער לאַכט, דער אַלטער
און קנײטשט זײַן שטערן, זײַן געזיכט.
נאָר יעדער קנייטש איז אַ באַשטראַלטער,
באַזאַלבט פון אייביגקייט און ליכט.

איך וועל אין לעבן נישט דערגרייכן
קיין רום, קיין גאָלד, קיין הויזגעזינט,
און לאָזן וועל איך אַזאַ צייכן,
ווי יעדע פּאַליע באַכן ווינט...

אין וועג.

איך שפּרײַז דורך קײזערליכע גיטער
און אויף אַ װײַלע דוכט מיר אוים;
איך בין אַליין אַ פּרינץ, אַ ריטער—
מײַן װעלט, מײַן ים... איך גײ פֿאָרויס.

דאָ הײנגט אַ פֿעלז אַט באַלד צום פֿאַלן,
דאָרט שפּריצט אַ קוואַל אונטער די פֿיס.
איך גײ באַגלײט פֿון מחנות שטראַלן—
איך האָב אַ פֿרײַנט אין סימעאיז...

איך האָב אַ פֿרײַנט, איך בין פֿאַרבעטן
אויף װײַנטרויבן, אויף יונגן װײַן.
דער טאָל דעקט־אָפּ די מינאַרעטן,
די בערג די גרויסע היליען־אײַן.

נאָר איך װעל קומען מײנס באַקומען,
פֿיל בערג־אַרויף, פֿיל בערג־אַראָפּ...
און אײנע װעט מיר הײנט מיט בלומען,
מיט רויזן אײנדעקן מײן קאָפּ.

װײל אַנדערש װאָלט איך נישט געגאַנגען,
װײַל אַנדערש טאָר עס הײנט נישט זײן:
מיט שטאָלץ און דרײסט װעל איך פֿאַרלאַנגען
מײן צוגעזאָגטן יונגן חײן.

דאָ האָט געלעבט אַ קעניג,
דאָ האָט אַ פּרינץ געלאַכט.
הײַנט בליהען ווידער רויזן—
דער שלאָס איז צוגעמאַכט.

און אויפֿן שוועל פֿון פּאַלאַץ—
דאָרט זיצן זעלנער דרײַ:
דער ערשטער ציט מאַכאָרקע,
אַ געגעץ און אַ שפּרײַ.

דער צווייטער איז פֿאַרשלעפֿערט
און שווער איז אים דער קאָפּ.
דער דריטער ציט די שטיוול
פֿון זײַנע פֿיס אַראָפּ.

פֿון איין זײַט שפּילט דער ים זיך,
פֿון צווייטן קוקט דער באַרג.
נאָר ליידיג איז און לאַנגווײַליג
אין קעניגליכן פּאַרק.

ביים כאַאָס.

גאָט פון זיבן טעג אין װאָך,
גאָט פון טאָג און נאַכט,
גאָט פון װינטער און פון זומער,
גאָט פון גנאָד און מאַכט.
גאָט פון רעגלמעסיגקייט,
פרומקייט און פאַרבאָט,
גאָט דו פון געזעצליכקייט,
גוטער, שטרײנגער גאָט!
איך זעה דאָ פיל צושמעטערטע
בערג און פעלז ביים ברעג,
שטײנער־כאַאָס קױקעלט זיך
ביזן ים אין שרעק.

ווילדע קראַפט און חיסטעניש

יאָגט פון יעדן שפּאַן,

גאָט פון מאָס און זיכערקייט,

גאָט, וואו איז דיין פּלאַן?

גאָט פון ציל און אָרדענונג,

פון זוניגקייט און טוי,

האָסטו נישט פאַרענדיגט נאָך

אונזער וועלט־געבוי?

איבער הייסע שוואַנען-ווילייעס
מיט די רונד-באַשטראַלטע זיילן,
איבער ווייַנגערטנער און סעדער
גייט מיין בליק אַוועק אויף מיילן,
ייט מיין בליק אַוועק צום ים.
ג
צו דעם זעגל, צו דער פּאַליע,
וועלכע שטראַלט מיט טויזנט פֿונקן,
צו דעם וואָלקן, וועלכער האָט זיך
היינט מיט זילבער אָנגעטרונקען—
גייט מיין בליק אַוועק צום ים.

גאָט אין הימל, טויזנט דאַנקען
פאַר דעם ליכטיגן פרימאָרגן,
פאַר ד רויזן אין מײַן גאָרטן,
פאַר דעם הײַנט און פאַר דעם מאָרגן
פאַר דער אײביגקײט פון ים.

פאַר דער רגע, וואָס מיר דוכט זיך,
אַז איך פלי איבער די ווילייעס,
איבער גערטנער, איבער סעדער...
טויזנט דאַנקען, טויזנט תּפילות
צו דער זון, וואָס קושט דעם ים.

ים.

זון און ים, זון און ים.
קאַלטער, בליצנדיגער פלאַם.
יעדע פאַליע, יעדער שטראַל
צינדט פון זיך אַ נייעם שטראַל.
ווי אַ גרויסע שלייף־מאַשין,
וואַרפט עס פונקען הער־און־הין,
שלייפט און בליצט, בליצט און פיילט,
לאַנגזאַם, לאַנגזאַם, נישט געאיילט.
בלעכן טאַנצן,
טאַזן גלאַנצן...
טויזנט זונען—
גלייך צערונען.

אויפגעשטאַנען
פיל פאַנטאַנען—
אויגנבליק:
און פלאַך צוריק.
יעדער וויגטל, יעדער בלאָז
שאַפט און מייסטערט פאָרמענלאָז,
יעדער קליינער וויגטל־גלעט
קנעט און וועלגערט, קנעט און קנעט
פלאַם מיט וואַסער, פלאַם מיט וואַסער,
פלאַם מיט וואַסער אָהן אַ סוף...

ווייט אינמיטן ים.

די אויגן גייען ווייט אוועק—
ווײַט אינמיטן ים.

זעגלען, ווײַסע פּיראַמידעס—
ווײַט אינמיטן ים.

צי זיי גייען, צי זיי שטייען—
ווײַט אינמיטן ים.

טונקלער אָוונט פֿאַלט פֿון הימל—
ווײַט אינמיטן ים.

אָפּגעשוואומען איז דער טאָג שוין—
ווײַט אינמיטן ים.

און ער זינקט־אַראָפּ אינגאַנצן—
ווײַט אינמיטן ים.

קיינער בלײַבט נישט שפּעט אין אָוונט—
ווײַט אינמיטן ים.

שווים־אַרויס, מײַן לײַכטעס שיפֿל—
ווײַט אינמיטן ים.

נישטאָ קיין ווינט.

אויף יעדער שיף אַן אַנדער פֿאָן,
אויף יעדער פֿאָן אַ נײַ קאָליר.
פֿיל מענטשן זאַמלען זיך בײַם ברעג
און קינדער־קעפּלאַך אָהן אַ שיער—
מען וועט זיך יאָגן מיטן ווינט,
מען וועט זיך יאָגן מיטן ווינט.

נאָר אײַנגעהאַלטן ליגט דער ים.
און וואו איז ער, דער שטאַרקער גאַסט?
קײַן שוים נישטאָ, קײַן פֿאַליע נישט.
דער ווינט... ער דרעמלט־צו, ער שפּאַסט:
נישטאָ קײַן ווינט,
נישטאָ קײַן ווינט...

האַלבער טאָג איז שוין אַוועק,
די שיפֿלייט וואַרטן אַלץ בײַם ברעג—
ניטאָ קײַן ווינט,
ניטאָ קײַן ווינט...

די פֿאָנען בויגן זיך אַראָפּ,
די זעגלען פֿלאַטערן אָהן מאַכט.
ער האָט אונז ביטער אָפּגענאַרט,
ער האָט פֿון אונז געלאַכט...
דער ווינט,
דער ווינט,
דער ווינט.

צו דער זון.

זך, פלאמיג זון! דו ווייסט דערפון?
איך האָב געהאַט אַ פריינט.
געזונגען האָט זײַן יונגעס הארץ,
ווען דו האָסט העל געשײַנט.

ער האָט געזאָגט: „די וועלט איז שיין,
ס'האָט יעדער מענטש אַ זון.
און שטאַרבט דער מענטש, פאַרגייט זײַן זון...“
זון, דו ווייסט דערפון.

און איינמאָל, ס'איז בײַם ברעג געשעהן,
דו האָסט דעם ים געפאַרבט.
מײַן פרײַנט האָט זיך געווענדט צו מיר:
„דו זעהסט, ווי שיין זי שטאַרבט?“

און איידער איך באַוואונדער דיך,
באַדויער איך דיך שוין:
דו זינקסט אין ים, מײַן פֿרײַנט—נאָך דיר,
איך בלײַב בײַם ברעג אַליין.

אָך, פֿלאַמיג זון! ווי קאָן עס זײַן—
איך זעה אויפֿסנייז דיין פֿלאַם...
מײַן פֿרײַנט אָבער, וואו איז מײַן פֿרײַנט?
מײַן פֿרײַנט פֿון טיפֿן ים...

אַ נאַכט ביים ים.

אַ פישער האָט געזאָגט: „ס'וועט מאָרגן זיין אַ שטורם."
נאָך אַזעלכע נעכט קומט שטענדיג אָן אַ שטורם.

דער ים איז איינגעשלאָפן שטום־ריזיג, ווי אַ לייב,
דער ווינט האָט נישט באַרירט דעם דורכגעברענטן שטויב.

מען האָט ביים ברעג פאַרגעסן, ווער יונג איז היינט, ווער אַלט,
מען האָט ביים ברעג געזונגען, געאָרעמט זיך, געשטראַלט

אין גלעצן פון לבנה־שיין... מען האָט פון טאָג געלאַכט,
דאָס איז, ווייזט־אויס, געווען די ערשטע ליבע־נאַכט.

אַ טאָטער איז געגאַנגען און ווייַנטרויבן געטיילט
און איינער האָט אונז מעשיות גאָר וואונדערליך דערציילט.

פֿאַר דעם, וואָס קאָן נאָר חלומען, איז שטערן גאָרנישט הויך,
פֿאַר דעם, וואָס זוכט אַ ליבע־בעט, איז פעלזן־שטיינער ווייך.

דער הימל האָט געקוקט, ווי נייגעריג פֿאַרוואונדערט,
דער אַלטער טשאַטיר־דאַג, דער באַרג האָט זיך געוואונדערט.

אַ, באַרג איז שטום און ים איז שטום און הימל קוקט און קוועלט.
די מענטשעלאַך, ווי פינטעלאַך, זיי נעמען איין די וועלט.

אַ ליידיג שיפל,

אַ שיפל איז נאָנט צוגעשוואומען
אַ שיפל צום ברעג איז געקומען,
אַ ליידיגעס שיפל אָהן רודער.
אַ שיפל אָהן מענטש און אָהן רודער.

ס'האָט אַ יונגפרוי געריסן די לאָקן,
ס'איז אַ יונגפרוי געלאָפן צושראָקן...
אַך, וואו איז מײַן ברודער?
אַך, וואו איז מיין ברודער?
מײַן טייערער ברודער?

דער ים האָט געשפילט מיט די פאַליעס,
דער ים האָט געשטראַלט מיט די פאַליעס.
און דאָס איז זײַן ענטפער...
און אַלעס ...

מיר גייען אין ווייסן.

מיר גייען אין ווייסן, מיר גייען אין ווייסן,
ווי קינדער באַשטראַלטע, באַגאָסען מיט שיין.
און אַלץ, וואָס מיר טועָן, איז היינט אויף צופלייסן,
נישט ערנסט... מיר קאָנען היינט ערנסט נישט זיין.

מיר גייען אין ווייסן, מיר שוועבן, מיר שווימען,
אַזוי ווי די זעגלען אין ווייטעניש־ווייט.
דער ווינט ווידערהאַלט אונז מיט זילבערנע שטימען!
און פירט מיט די קליידלאַך אַ שטיף און אַ שטרייט.

היינט בליען אין גאָרטן נאָכמער ווייסע רויזן
און ווייס איז דער וואָלקן היינט איבערן באַרג,
דער שוים איז נאָך ווייסער ביים ים היינט ביים בייזן,
עס קלאַפן די פאַליעס און שרעקן נישט שטאַרק.

עס פלאַצן מאַגנאָליעס בליץ־ווייסע... מיר רייסן,
מיר גייען פון גאָרטן צו גאָרטן מיט פרייד.
מיר גייען אין ווייסן, מיר גייען אין ווייסן,
די זון גייט אונז נאָך און באַגלייט און באַגלייט.

לענאָראַ

מען האָט אונז געגעבן אַ זעגל אַ ווייסן.
דער שיקזאַל איז בייז און דער ווינט איז אַ כעסן—
מיר זיינען געשוואומען מיט מונטערע אויגן,
געלאַכט פון דעם שיקזאַל, געלאַכט און געפלויגן.
לענאָראַ, לענאָראַ,
מיר טראָגן זיך ווייט.
מיר זיינען אַ פּאַליע
אין שטראָם פון דער צייט.

מיר האָבן געפונען אַן אינזל אַ קליינע,
דער טאָג און די נאַכט זיינען אונזערע שכנים.
און אָפענער הימל באַשטראַלט אונזער שאָטן—
מיר האָבן אי דערנער, אי בלומען צוטראָטן.
לענאָראַ, מיר זיינען
די לעצטע, וואָס ליבן
און ווערן פון שטורם
צו שטורם געטריבן.

צובראָכן דאָס שיפֿל, דער זעגל צוריסן—
מיר הויבן די הענט און מיר גיבן צו־וויסן:
דעם הימל, דעם דונער, דער באַלט און דעם מאָרגן,
עס האָט אונז דער שטורם אין אָפּגרונט פֿאַרבאָרגן.
לענאָרא, מיר זייבען
די לעצטע לעגענדע,
מיר זינגען און שטאַרבן
און בענטשן די ענדע.

באַגינען

עס הויבן זיך שעפּסעלאַך, ווייסינקע שעפּסעלאַך, העלער און העלער
און פליען, נישט-פליענדיג, און שוועבן, נישט-שוועבנדיג.
דער ווייסער פרימאָרגן אין מילך־טוי איז לאַנגזאַם געקומען
און ציט־אויס א חתונה-שלייף פאַרן טאָג, פאַרן ליכטיגן.

א נאַקעטער ליגט ער אַנטקעגן דעם הימל, דער ים, דער צופרידענער,
מיט טויזנטער קניען, מיט טויזנטער זילבערנע אָרעמס,
און ציט זיך און הויבט זיך און קאָן זיך פון גרויסקייט נישט שטעלן—
ער קאָן מיט די פיס נישט דערלאַנגען אודאי דעם אָבגרונט דעם טיפן.

און עמיצער קריכט שוין בײַם ברעג, ווי א מילב אויף א שיפל,
און נאָך איינער שלענגלט אין וואַסער א לאַנג-לאַנגע נעץ מיט בטחון;
באָר קליין זעהען בערג אויס און שטעטל און גאָרטן און ווילע,
ווען ים עפנט אויגן און שפּיגלט זיך פריילּיך אין הימל.

עס לאָזט דער ווינט נישט שלאָפן.

עס לאָזט דער ווינט בײַנאַכט דעם ים, דעם אורעלטן נישט שלאָפן
און וויגט אים גלעטנדיג און גלעט פאַרליבט די אויפגעוואַלטע פאַליע,
און מיד אַזוי און זיס פון דרימל און פון ליבע —
הויבט אויף דער ים דעם קאָפ און טוליעט אים באַלד ווידער
טיף-טיף, אין ווייכער טיפעניש מיט אַלע נייבאַגלאַנצטע שטראַלן,
מיט אַלע נאָנט-פאַרנייגטע שאָטנס און מיט אַ רגע פון דער נאַכט.

און באַלד קומט־אָן צום ברעג אַן אויסשפּירער, אַ שטראָם
און זוכט בײַם זאַמד, בײַ קליינע שטיינדעלאַך און זוכט און זוכט
די רגע די פאַרשוואונדענע פון אונזער ליכט.

און שטילער, שטיל!
דער ים אַליין, דער רוישנדער איז אייביג.
נאָר פאַליעס—רגעס שטאַרבן אויגנבליק;
אַ בליץ, אַ שפּרונג און אַ געראַנגל,
דערזעהן די וועלט און שוין נישטאָ...

צום ים.

מײַן ליבע־געזאַנג געהערט צו דיר און צו דײַן שטורם,
און אויפגעמונטערט גײ איך הויך אַרויף אויף באַרג און טורם,
מײַן האַרץ, מײַן אויג זאָל ווײַט אין ווייטקייט דיך באַגריסן,
ביז ענדלאָז-ווײַט, וואו הימל באָדט זיך אין דײַן פליסן,
וואו זון גייט אויף און ווערט דערטרונקען,
וואו שטערן לעשן זיך, ווי פונקען...

מײַן ברכה שיק איך צו דײַן גרויסקייט,
צו דײַן רוהיגקייט און בייזקייט,
צו יעדער פאַליע, וועלכע קעמפט און פאַלט
צוליב אַ רגע זײַן באַשטראַלט.

און דאַכטן דאַכט זיך מיר: אַ ווייסל־זעגל
וועט אָנקומען צו דײַנע ברעגן,
אַ פליגעלדיגער ווײַסער זעגל...

אין ווייסן שיין באַגאָסן.

אין ווייסן שיין באַגאָסן הייגגען אויף די בערג די ווילִיעס,
אין שטילן קניען ליגן אויף דער ערד די שאָטנס
פון שפּיציג־הויכע מינאַרעטן און שמאָלע־שמאָלע קיפּאַריסן,
און ביזן ים מיט מיר גייט מיט אַ סטרובענדיגע שטילקייט,
און שטייט און קוקט און פאָרשט מיט מיינע מידע אויגן
דעם סוד פון נאַכט ביים ברעג פון ים.

און ווייסן ווייס איך נישט, צו וואָס איך בין צום ברעג געקומען,
ווען אַלע שלאָפן שיין אויף באַרג און טאָל און אפשר אויך אין הימל.
כ'וועל דאָך גיך אַליין אַריין אין גרויסן תהום פון שווייגן.
און ווער דערקאָנט אַ זעמדעלע, וואָס שטויבט אין נעץ פון שטראָמען,
און ווער דערהערט אין וויגט דעם אָטעם פון די עלטער־עלטער דורות,
אין וויגט, וואָס וויגט דעם גרויסן ים.

עס איז דאָס שווייגעניש אַליין פון זיך באַגייסטערט און פאַרוואונדערט.
אַזוי איז שטיל... פון באַרג ביז ים, פון ווייטן פעלז ביז צו מיין שווייגן.
און וואונדערליך זעהט־אויס, וואָס אין אַזאַ פון דרערד ביז הימל שווייגן,
קלאַפּט־אויס אַ קליינעס האַרץ גאַנץ לאַנגזאַמע סעקונדעס
און זאַמלט זיי, און זאַמלט פאַר טויט, פאַר שטויב און פאַר דעם מדבר,
פאַר ווינט און פאַר דעם שוים פון ים.

הערבסט־גאָלד.

אין גאָרטן.

I.

געל־גאָלדענע גאַרדינען
און ליכטיג, ווי בײַ גאָט,
איך קאָן הײַנט נישט געפֿינען
קײן שאָטן אין מײַן סאָד.
געל־גאָלדענע דיוואַנעס,
ווי בײגעריג עס איז.
עס גליטשן זיך קאַשטאַנעס
בײַ מיר אונטער די פֿיס.
דאָ ליגן טויטע בינען,
שוואַרץ־גלאַנציג באַלן טויט.
די קאַלינע־רובינען
פֿאַרגרעסערן מײַן פֿרײד.
גאָלד־געלע קאָרידאָרן,
וואו פֿירן זײ, וואוהין?
צי בין איך נישט געוואָרן
הײַנט רײַכער, ווי איך בין?

הערבסטגאָלד.

II.

פֿון נאַנטן בוים, פֿון ווינטל־בלאָז
לויפֿט־אָן אַ שפּינוועבס אויף מיין גאָז.
וואָס וויל ער מיר דעם וועג פֿאַרצוימען
צו מײַנע ביי־בעגולטע טרוימען?

איך האָב קײַן נחת נישט פֿאַרזוכט,
עס האָט קײַן פֿרײַנט מיך נישט געזוכט,
דער גיבֿער זומער איז פֿאַרשוואונדן
און האָט מײַן הארץ נישט אָנגעצונדן.

איצט שפּיל איך זיך מיט גאָלדנעם שטויב,
און ווי איך טרוים און ווי איך גלויב...
איך קום אויף גאָלד אין גאָרטן טאַנצן
און זעה ווי מײַנע אוצרות גלאַנצן.

איך טייל זיך נישט מיט קיינעם, ניין!
מײַן וועג מײַן איינזאַמער איז שיין.
און אַלץ, וואָס רייצט די אויגן מײַנע—
דאָס אַלץ וועט זײַן און בלײַבן מײַנע...

וואָס מערער ביימער.

III.

וואָס מערער ביימער, וואָס מערער ביימער,
אַלץ מערער שאָטן פֿאַלט אין סאָד.
וואָס מערער שאָטן, אַלץ מער געהיימער
ווערט־אויס דאָס שווײַגן פֿון מײַן גאָט.

ס'האָט יעדער גאָט זײַן עלטער־געטער,
און יעדער טויט באַגײַט אַ דור.
איך טרעט אויף גאָלד... אויף טויטע בלעטער
און איך באַדויער בישט מײַן יאָר.

ס'האָט יעדער וועג זײַן נײַע וועגן
און יעדער קלאַנג אַ ווידערקול.
וואָס מער וועסט זוכן, וואָס מער וועסט פֿרעגן,
אַלץ מער פֿאַרפּלאָנטערט דיך דער טאָל...

IV.

אַ רעגנדל טראָפּנט אַ מידער
און פּויקט מיר אין פענסטער אַרײַן.
איך לײען סערוואַנטעסן ווידער
און הער מיך צום רעגן בישט אײַן.

איך רײַט אויף אַ טערקישער סאָפע
און חלום פון זומער נאָך אַלץ.
באָר סאַנטשאָ ליגט אונטערן סאָפע
און שיט אויף די וואונדן מיר זאַלץ.

אַוועק איז פון דיר דולצעניע,
דײַן זומער איז אויך שוין אַוועק.
עס קומען־אָן קעלטן און שנײען
און פּוסט איז דײַן לעבן... אַ שרעק.

אַ קאַראַהאָד.

V.

מיט געלע בלעטער רוישט דער סאַד.
אַ קאַראַהאָד, אַ קאַראַהאָד.
עס שלײנגלען זיך פֿיל געלע צעפּ,
עס טראָגן זיך פֿיל הירשנקעפּ,
צװײגן־הערנער,
בלעטער־דערנער,
טױטע בינען, שמעטערלינגען—
אַלץ צוזאַמען אין אײן שפּרינגען.
שפּינװעבס־פֿעדם, פֿײגל־נעסטן,
אַלע בײמער ביז דעם גרעסטן—
שאָרכן, רױשן אײנגעהאַלטן...
און דאָס װאַסער כאַפּט אַ ציטער,

טראָגט־אַוועק פֿיל דאַרע ריטער,
שטויב פֿון בלומען,
אַש פֿון בלומען,
טראָגט־אַוועק אין ים אין קאַלטן
אונזער זומער,
פֿרייד און זומער,
בלעטער־שומות
און חלומות...
אַ קאַראַהאָד, אַ קאַראַהאָד—
מיט געלע בלעטער רוישט דער סאָד.

VI.

דער גאָרטן גלאַנצט, ווי אַן אָרקעסטער
מיט גרויסע, מעשענע טראָמפּייטן,
די נאַקעט־אָפּגעדעקטע צווייגן
זעהען־אויס, ווי לאַנגע פלייטן.

די זוגען־רויזן בליִען פריילך,
ווי טאַזן רונדע אָפּגעשייערט.
צי מען ווארט אַ נייעם הערשער?
מען בעגלייט דאָ, צי מען פייערט?

די קאַליגעס מיט רויטע מיצן,
מיט רויטע מאַנטלען—קאַרדינאַלן.
אַלע וואַרטן, אַלע שווייגן...
אין דין־דינעם שפּינוועבס פאַלן.

VII.

רענדלאַך, רענדלאַך אָנגעשאָטן,
וויפֿיל האָב איך זיי צעטראָטן,
וויפֿיל האָט דער ווינט צעטריבן—
און אַזויפֿיל נאָך געבליבן.

דאָך זיי וועלן דאָ שוין בלײַבן:
איך וועל קיינמאָל גאָלד נישט קלייבן,
גלאַנצט און שימערט פֿאַר די אויגן,
איך צו דרערד וועל זיך נישט בויגן.

שאַרפֿט, ווי זייד—איר וועט נישט נאַרן:
מיט די פֿיס וועל איך צעשאַרן
אײַך אויף אַלע, אַלע זײַטן
און זיך פֿרייען פֿונדערווײַטן.

זאָל מען קומען, זאָל מען נעמען
ווער עס וויל... כ'יך וועט נישט קלעמען.
אַלע גערטנער, אַלע וועגן
זײַנען פֿול מיט מיין פֿאַרמעגן.

דאָ איז זיך גוטצו זעגענען.

VIII.

דאָ איז זיך גוט צו זעגענען
און זעהן, ווי אַלץ פֿאַרגייט
די ביימער, נאָר זיי רעגענען
מיט גאָלד־באַשיינטן טויט.

דער אמת איז אין שווײַגן דאָ,
די פֿילסט עס און פֿאַרשטייסט.
דער אמת איז אין שווייגן דאָ,
נישט וואָרט פֿון מיר קיין טרייסט.

דער חופּה־שטאַנג, דער געלביגער
ווערט שיטערער פֿון ווינט.
איך בין שוין נישט דערזעלביגער,
דו רייצסט שוין נישט, מײַן קינד.

אַ שפּינוועבס פֿאַלט־אַראָפּ אויף אונז,
אַ פֿאָדעם דין־באַשטראַלט,
אַ שפּינוועבס פֿאַלט־אַראָפּ אויף אונז
און רײַסט זיך איבער באַלד...

גאַסטורציעס אויף באַלקאָנען

IX.

גאַסטורציעס אויף באַלקאָנען און שלײַנגלדיגן חן,
ווי פרעסקעס, ווי אַ בלומענקײַט אויף ציגעל און אויף שטײַן.
איך האָב אין זײ אַ נאָענטקײַט, אַ קרובעשאַפט דערקענט—
גאַסטורציעס אויף באַלקאָנען, גאַסטורציעס אויף די ווענט.

איך בענטש אַצינד די שעה, וואָס האָט דעם קערנדל דערשפּירט,
דעם שטראַל, וואָס האָט אין גאַסנשטויב די בלומען אָנגערירט...
די הענט, וואָס ברײַנגען וואַסער דאָ—איך בענטש אַצינד די הענט—
גאַסטורציעס אויף באַלקאָנען, גאַסטורציעס אויף די ווענט.

צו מיר, וואָס גײט אין שאָטן דאָ, וואַרפט קײנער נישט קײן בליק.
גאָר דרײַ מאָל גײ איך ווײַט אַוועק און קום דרײַ מאָל צוריק.
איך קוק, אַלײן זיך שעמענדיג, פון שטילן סאַנטימענט—
גאַסטורציעס אויף באַלקאָנען, גאַסטורציעס אויף די ווענט...

X.

ווי רוהיגע פלאַמען פֿאַרטאָג, גאָר באַגינען,
ווי עפּלבוים רויט און ווי געלע ציטרינען,
ווי גאָלדענע רענדלאַך, ווי שטאָלצע מעדאַלן:
נאַסטורציעס אין שאָטן, נאַסטורציעס אין שטראַלן.

צעשאָטענע בראָנז אויף די שמאָלע קאַרניזן,
א רמז אויף זומער, א יונגפֿרויס קאַפּריזן...
אָט באַלד ווערט א האַנט זיך א ווייסע באַווייזן
און גלעטן די בלומען, וואָס פֿאַלן צום אייזן.

א בייִנקשאַפֿט צו ווערמען, אן אָנזאָג, א סימן
פון עפּיס א ליבע, א סוד א אינטימען...
געשלייִנגלטע בלומען אויף הייזער, ווי תּפֿיסות—
איך גיי מיט א ברכה, איך זינג און באַגריס עס.

ווינטער־חלומות.

I.

פ'וועל נעמען אַ שופר און בלאָזן
און פריינט וועלן קומען אַ סך.
מיר וועלן דורך וועלדער זיך לאָזן
צוטרייסלען דעם זילבער פון טלך.

דעם סאַמעט דעם ווייסן צעטרעטן
און זוכן סימנים אין שניי...
צעשיקן שלוחים־שטאַפּעטן
און וואַרטן סיגנאַלן פון זיי.

די הינט וועלן לויפן און בילן
און יאָגן פאַרסאַפּעט אַ האָז.

אין וואַלד אין פֿאַרקלערטן אין שטילן
וועט פֿאַלן אַ פֿריילעכער שאָס.

די טראָפּנס די רויטע, ווי קוויטן,
ווי רויזן, וואָס בליען אין שניי.
דעם וואַלד וועט די ווייטקייט באַגלייטן
אין עכאָ פֿון אונזער געשריי...

מײַן הוט האָט בלויע פֿעדערן,
מײַן הערב איז גוט באַקאַנט.
איר ווער באַגריסט פֿון יעדערן,
איך גיי און דריק די האַנט:

בײַ מענער, און בײַ יונגע פֿרויען,
איך רוף און לאַך צו זיי...
ווער וועט מיט מיר זיך לאָזן בויען
אַ ווײַסן שלאָס פֿון שניי?

אַ ווײַסן טרוים פֿון שטויביגקייט,
ווי יעדער טרוים אויף דרערד.
נישטאָ קיין זאַך אין אייביגקייט,
וואָס ווערט נישט באַלד צעשטערט...

עס ציטערט טאָל און הייטעניש
פֿון לאַכן און געשריי:
פֿאַרשיט מיך, פֿרויען פֿרייליכע,
מיט קושן און מיט שניי...

III.

אין מיר איז אַ גלגול אריין פֿון אַ יעגער...
אין ווײַסן פֿרימאָרגן איך שפּרינג פֿון געלעגער
וואו זיינען די ביקסן ? איך טאַפּ מײַנע ווענט—
איך זוך און איך בלײַב דאָ מיט ליידיגע הענט.
אין זעקל פֿון תּפֿילין געפֿין איך קיין שראָט.
איך קוק דורכן פֿענסטער אַרויס אויף דער שטאָט:
דאָס זיינען קיין הײַזער, קיין תּפֿיסות, נאָר שלעסער,
פֿאַרשנייטע פּאַלאַצן און גרעסער אַלץ, גרעסער,
און ווילד ווערט מײַן ביינקשאַפֿט צום וואלד, צו די שנייען,
עס וועט מיט וואָס אַנדערש דער טאָג מיך נישט פֿרייען.
און אָט זיינען וועלדער שוין ווײַסער און נאָענטער,
איך קריך דורך די ביימער, איך בלאָנדזשע אין פּלאָנטער
פֿון בילדער און וויזיעס פֿון גרויען פֿאַרצייטן:
ווער שפּרײַזט דאָרט? ווער שפּילט דאָרט? ווער שיסט פֿונדערווײַטן?
ווער איז אויף מײַן ערד אומגעבעטן געקומען?
ווער האָט מיך באַגנבעט, מײַן ביקס צוגענומען?

IV.

ווײַסע ווײלדע פערענעס—
לולינקע, מײַן וועלט!
שלאָף אונטער די פערענעס,
אומעטיגעס פעלד!

קראָען מיט באַגלאַנצטע קעפּלאַך
גריבלען זיך אין שניי,
זעהען־אויס, ווי שוואַרצע קנעפּלאַך
אויף אַ ווײַס געניי.

שטייט אַ בוימל, אַ סקעלעטל,
אויסגעדאַרן, טויט.
וואו איז דערפל, וואו איז שטעטל?
וואו איז מענטש און פרייד?

פאָרט אַ פויער מיט אַ טרומנע...
טויט איז דאָך די וועלט!
שלעפּ־זשע, ווינט, אַראָפּ די טרומנע
דאָ אינמיטן פעלד!

V.

עס וועט אמאָל אַרויס אַ שניי,
אַ טאָג, אַ נאַכט, אַ טאָג און צוויי.
אַ טאָג, אַ וואָך און ביז אַ יאָר—
עס הערט נישט אויף, עס שנייט און גאָר.
צוערשט די גאַס, שוין ביזן שוועל,
שוין איבער לאָדן, איבער דעל.
פֿאַרשאָטן דאַך, פֿאַרשאָטן וואַנט,
פֿאַרשאָטן דאָרף און שטאָט און לאַנד.
און אָט אַזוי און אָט אַזוי:
די גאַנצע וועלט וועט זײַן אין שניי...

דער מענטש וועט צוגיין צו זײַן טיר,
נאָר טיר און לאָדן—נישט קײַן ריר.

פֿון אונטן שניי, פֿון אויבן שניי,
עס ווערט פֿאַרגליווערט זײַן געשריי,
ער גראַבלט, גראַבלט טיף און ווייך
און פּרובט ער בלאָזן—פֿעלט אים הויך,
און פּרובט ער קריכן—וואו און ווען?
ער וועט שוין מער דאָס ליכט נישט זעהן...
און אָט אַזוי און אָט אַזוי:
די גאַנצע וועלט וועט זײַן אין שניי...

אויף רײַכע בעטן און אויף שטרוי
וועט אויסשטאַרבן די וועלט אין שניי,
און באַלזאַמירן וועט די קעלט
דעם גרעסטן פּחדן און דעם העלד,
די מויז אין קעלער און מיט איר
דאָס גאַנצע הויזגעזינד פֿון גביר.
דעם תּפֿיסה־וועכטער בײַ דער וואַנט
און דעם פֿאַרשפּאַרטן אַרעסטאַנט...
און אָט אַזוי און אָט אַזוי:
די גאַנצע וועלט וועט זײַן אין שניי...

ס׳וועט זײַן די וועלט פֿאַרגליווערט־רוי,
אַך, נישט קיין וועלט, נאָר שניי און שניי,

קיין פֿאַרב, קיין צייכן וועט נישט זײַן,
קיין אָפּקלאַנג נישט, קײַן ליכט, קיין שײַן;
אַ ווייסע וויסטעניש—נישט מער,
אָהן רוף, אָהן אויג און אָהן געהער,
אַ ווײַסער טויט פֿון פֿראָסט און אײַז,
תּכריכים אייביג ביי און ווײַס...
און אַט אַזוי און אַט אַזוי:
די גאַנצע וועלט וועט זײַן אין שניי...

אַ ווייסע וועלט.

VI.

אַ ווײַסע וועלט, עס ווערט מיר פֿרײליך.
שוין אַלץ פֿאַרדעקט, שוין אַלץ אין שנײ.
דעם פֿורמאַנס קאַרק, זײַן דאַרער פֿערדל,
דער לאַנגער ענדלאָזער שאָסײ.

דאָס פֿערדל שלעפּט זיך מיד און לאַנגזאַם
און ציט דעם שליטן אויפֿן באַרג.
דער פֿורמאַן שלאָפֿט... איך מאָל און צײכן
אויף זײַן ברייטן, ווייסן קאַרק.

איך פֿאָר פֿאַרבײַ אַ קלײנעם דערפֿל,
דאָרט וואוינט אַ ייד שוין יאָרן פֿיל
אויף פֿרעמדער ערד מיט פֿרעמדע שכנים,
אַ פֿרעמדער וואַסער טרײבט זײַן מיל.

איצט שטײט די מיל פֿאַרשנײט, פֿאַרפֿראָרן
און גאָט און מענטש זעהט־אויס פֿאַרלאָרן.

שוין ווידער פֿעלד, עס שטיפֿט א ווינטל
און זײפֿט מיר אָן מיט שנײ דעם קאָפּ.
דער פֿורמאַן ברומט עפּעס אין חלום,
דאָס פֿערדל טראָגט זיך באַרג־אַראָפּ.

קראָ!

VII.

מצבות און קברים אין ווײַסן פֿאַרצויגן—
„קראַ!"
אַ פֿערד ליגט אַ פּגר אין פֿעלד אויסגעצויגן—
„קראַ!"
הינט רײַסן שטיקער פֿון פֿערד און אַנטלויפֿן—
„קראַ!"
שפּרינגט שוין אַ קראָ פֿון דערווײַטן אַ שוואַרצע—
„קראַ!"
טאַנצט שוין אַ מחנה מיט שטאָלענע שנאָבלען—
„קראַ!"
פֿליקן זיי, פּיקן זיי לאַנגזאַם דעם פּגר—
„קראַ!"
שצירן די ציינער זיך שרעקליך בײַם פּגר—
„קראַ!"

אויפֿן באַרג.

VIII.

אויפֿן באַרג איז דער שניי נישט גערירט,
אויפֿן באַרג האָט דער ווינט הײַנט שפּאַצירט...

איצטער רייצט מיך די ווײַטקייט און בלענדט,
איצטער האָב איך גאָטס לעבן דערקענט.

אונטן שײַנען די הײַזלאַך אין שניי
און דער נאָדל־וואַלד גרינט נעבן זיי...

און די בלויקייט פֿון שלײַנגעלע רויך
שיקט אַ האַרציגן גרוס אין דער הויך.

שיקט פֿון דערפֿל אַ האַרציגן גרוס—
גאָר איך וואַנדער שוין ווײַטער... איך מוז...

אין פעלד.

IX.

איך בין היינט אין פֿעלד געגאנגען
און קיינעם נישט געטראָפֿן,
נאָר פלוצלונג איז אַ ש.יטעלע
מיט אימפעט אָנגעלאָפֿן.

אין שליטן איז געזעסן ווער,
געלאַכט הויך און געזונ:ען...
די גלעקלאַך האָבן מיטגעלאַכט
און ווייט־ווייט אָפּגעקלונגען.

צעשראָקן פֿון דער האַסטיגקייט
בין איך נאָך לאַנג געשטאַנען,
געקוקט אין ווייטן פֿעלד אַריין,
געקוקט און נישט פֿאַרשטאַנען...

אָך, אפשר איז דאָס גליק אַזוי
מיט האַסט פֿאַרבייגעפלויגן.
באַוויזן זיך און גלייך מיט שניי
פֿאַרשאָטן מיינע אויגן!

אין חודש שבט.

X.

אין חודש שבט איז טויט די ערד,
און איך האָב לאַנג שוין נישט געהערט
די קלאַנגען פֿון מײַן ליד,
די קלאַנגען פֿון מײַן ליד.

אַך, אומגעדולדיג וואַרט מײַן האַרץ,
דער שניי זאָל גיכער ווערן שוואַרץ,
דער טײַך זאָל בעמען גײן,
דער טײַך זאָל בעמען גײן.

און ווען דער טײַך וועט בעמען גײן,
װעל איך אַוועק אין פֿעלד אַלײן...
און גאָט וועט זײַן מיט מיר,
און גאָט וועט זײַן מיט מיר.

ווינטער-בעז.

XI.

איפֿן גאַס אַרום דעם פֿענסטער פֿליען שנייעלאַך און ווייען
און אין פֿענסטער שטייען בלומען ווײַס און ווײַסער פֿאַר די שנייען...
בלומען דורכזיכטיג־פֿאַרביינקטע צו די שנייעלאַך אין דרויסן,
צו דער ווײַסקייט, וועלכע קלאַפּט זיך אין די שויבן אָהן אַן אָטעם.

בעז אין ווינטער, ווי די נעצן פֿאַר צעשראָקענע מאָטילן,
בעז אין ווינטער, ווי גירליאַנדן פֿון דעם טוי־פֿראָסט אויסגעוועבטע,
דינע פֿעדם, נישט דערשפּונען אין אַ שווייגעדיגן פֿלאָנטער...
אין אַ צויבער־טרוים פֿאַרגליווערט... טויטע־לעבעדיגע בלומען.

און אַרום די ברייטע גאַסן זייגען שווייגעדיג פֿאַרשאָטן,
אָפּגעפּודערט מיט דער ווײַסקייט אין אַ לאַנגזאַמער באַוועגונג,
און דורך שניי־ווײַסע גאַרדינען, דורך די ציטערדיגע טוליען
פֿאַלן ראָזע, שטילע שאָטנס פֿון די פֿענסטער געגנאיבער.

בעז אין ווינטער—צווייגן־העלזער, ווי בײַ ווײַסע פֿרומע פּאַוועס.
בעז אין ווינטער... אײַנגעדרעמלט און פֿאַרחלומט זיך פֿון זומער.
בלייך די גרינקייט פֿון די בלעטער, ווי די בעכערס פֿון פֿאָנטאַנען,
וואו עס פֿאַלן דימענט־טרערן פֿון די רגעס, וועלכע שטאַרבן.

זאָל די ווײַסקייט מיר פֿאַרוויגן מײַנע ספֿקות און מײַן אומרו
און אַהיים וועל איך אַוועקגיין מיט אַ טרײַהייט נאָך די בלומען.
נאָכאַמאָל פֿאַרליבן זיך אין שווײַגן און און שאָטנס,
אין נאַכט און אין די לידער, וואָס ווערן גישט דערזונגען...

רויטע טולפּאַנעס.

XII

פֿון אַ פֿענסטער האָבן פֿרײליך זיך צופֿינקלט
רויטע, פּורפּורנע טולפּאַנעס:
אויף צו להכעיס נאַכט און ווײַסקייט,
שניי און ווינטער אויף צו להכעיס.

שניי אויף הייזער אָנגעשאָטן,
אויף קאַרניזן, אויף די דראָטן,
שניי אויף דרערד און שניי אין פֿעלן,
ווייסקייט, ווייסקייט איבעראַלן.

ווייסקייט, ווייסקייט,
נאָר עס קריכן אין דער ווײַסקייט:
רויטע פֿינגער, רויטע שפּיזן,
רויטע שאָטנס...

עס באַגלייט מיך
און עס נויט מיך
נאָכאַמאָל צום פֿענסטער קומען,
צו די רויטע, צו די לאַכעדיגע בלומען.

פרילינג.

I.

איך עפֿען מײַנע אָרעמס ברייט, איך שטיי אינמיטן פֿעלד,
פֿון הינטן יאָגט די שטאָט מיר נאָך, פֿאָרויס — אַ פֿרייע וועלט.
אַ ווײַסער פֿלעק, אַ שוואַרצער פֿלעק און ערגעץ איז שוין גרין,
און ערגעץ פֿליסט אַ וואַסערל — עס שלייַנגלט זיך אַהין זין.
עס שוועבט איבערן דערפֿל ווייס אַ טויבן־קאַראַהאָד —
און אַלעס ברייַנגט עס מוטיקייט דעם מאַן, וואָס קומט פֿון שטאָט.

אין וואַלד איז אַזוי שרעקעדיק, דאָך ציט עס מיך אַהין.
אַ ביסל מאָך פֿאַרשימלטע, די סאָסנעס — פֿריש און גרין.
איך רייס געשווינט אַ צווײַגל אָפּ, די נאָדלען — דופֿט און זאַפֿט,
איך זייג פֿון זיי דאָס ביטערניש, ווי אַ פֿאַרכישופֿט קראַפֿט.
איך שפּרײַז אויף פֿרישע זאַמד־בערגלאַך — די נאָרעס פֿון דעם קראָט —
און אַלעס ברייַנגט עס האָפֿענונג דעם מאַן, וואָס קומט פֿון שטאָט.

די זון האָט מיך אַרויסגעגאַרט פון וואַלד צוריק אין פעלד
און ווידער פאַר מיר אויפגעדעקט די ווײַטקייט פון דער וועלט·
איך גיי און איך דערוואַרט עפּיס, עס בלאָזט מיר אין געזיכט
די וואַרימקייט פון ערד־אָטעם, עס פאַלן שטראָמען ליכט.
זיי גיסן זיך פון הימל-הויך מיט געטליכער גענאָד,
און זינגען וויל און קניען וויל דער מאַן, וואָס קומט פון שטאָט.

קום צופֿאָרן.

II.

קום צו פֿאָרן, מירקע! דו וועסט מיך נישט דערקענען,
די זון האָט מיך פֿאַרברענט—זי וועט דיך אויך פֿאַרברענען!
טונקעלער שטאָל מיינע הענט,
טונקעלער בראָנז מײַן געזיכט,
איך האָב דאָ אַ פּאַלאַץ אָהן ווענט,
פֿון בלומען, פֿון גרינס און פֿון ליכט.

קום צו פֿאָרן, מירקע! עס איז די צייט צו ליבן,
איך האָב צו דיר דעם בריף מיט שטראַלן אָנגעשריבן.
קומסטו נישט באַלד, וועט זײַן שפּעט,
אַנדערע שמייכלען מיר טריי.
קורץ איז דער טרוים בײַם פּאָעט,
שטאָלץ איז זײַן ווילן און פֿרײַ.

פרילינגסליד.

III.

דאָס האָסטו געבראַכט דעם פרילינג,
גרינס און ליכט האָסטו געבראַכט...
דאָס האָסטו דעם אַלטן בחור
יונג און שטיפעריש געמאַכט!

װאַלד און פייגל, קװאַל און לאָנקע—
ערד און הימל זינגט פון מאַי.
אויפגעװעקט האָב איך מײַן װאַרפע
און עס שפּילט זיך לײַכט און פרײַ.

דאָס האָסטו די שװאַלבע סטרונעס
אָנגעצויגן אַזוי פעסט!
הער נאָר, מיידל, װי זיי קלינגען,
זעה נאָר, מיידל, ס׳קומען געסט:

בליץ און דונער, רעגנבויגן,
זודיג־זון און תאוה־נעכט...
דאָס האָסטו באַשיינט דאָס לעבן
און באַפרײַט דעם ספק קנעכט...
דאָס האָסטו!..

אין קאַזמערוש.

IV.

אויפֿן באַרג, אויפֿן באַרג צו דעם אוראַלטן שלאָס,
וועלכער שטייט אָהן אַ דאַך מיט צולעכערטע ווענט,
דאָרטן לייגט מען צונויף אַ קליין שייטערל האָלץ,
אַך, ווי פֿרייליך עס ווערט, ווען דאָס שייטערל ברענט.

אונז איז ווייניג דער טאָג, אונז איז ווייניג די נאַכט...
וואו עס שוועבט נאָר אַ טרוים, מוז ער אונזערער זײַן!
אויפֿן באַרג, אויפֿן באַרג צו דעם אוראַלטן שלאָס—
דאָרטן פֿאַלן בײַנאַכט אַ סך שטערן אַרײַן.

ר ו י ז ן.

V.

בײַם קסיאָנדז אין גאָרטן בליען רויזן,
דער קסיאָנדז אַליין איז אַלט און שוואַך.
ער האָט דערפֿאַר אַ הונט אַ בייזן—
דער הונט איז שטענדיג אויף דער וואַך.

און ווילן קינדער רײַסן רויזן,
און שפּרינגען קינדער דורך דעם פּלויט,
רייצט־אָן דער קסיאָנדז דעם הונט דעם בײזן
און שטייט און שמייכלט שטילערהייט.

די שוואַנען

VI.

די שוואַנען די שלאַנקע, די ווײַסע,
זיי שווימען אַלץ נענטער צום ברעג;
דאָ פּעדערן זיי זיך געלאַסן —
די פּעדערלאַך פליען אַוועק.

פאַרנאַכט, ווען דאָס וואַסער ווערט וואַרים
און רויט פון דעם בלוטיגן שײַן,
דאַן ווערן די שוואַנען שוין מידער,
זיי דרעמלען... זיי שלאָפן שוין אײַן.

די שנאָבלן פאַררוקט אין די פליגלען...
ווער וויים זייער טרוים, ווער פאַרשטייט!
זיי כאַפּן זיך אויף אויף אַ רגע
און שווימען פאַרשלאָפענערהייט.

און שפּעט, ווען אַ פֿויגעל אַ ווילדער
דערלאַנגט ערגעץ נאָנט אַ געשריי,
דאַן שלאָפֿן שוין מער נישט די שוואַנען—
עס פֿאַלט־אָן אַ פּחד אויף זיי.

זיי שווימען אַרום אינדערפֿינסטער
און קוקן אַרויף און אַראָפּ
און שלינגען די גאָלדענע שטערן,
וואָס שפּיגלען אין וואַסער זיך אָפּ.

די קאַשטאַנעס בליִען.

VII.

ווי די גרויסע הייַנגלייַכטער
פֿון דער אַלטער שול,
וואַרפֿן ליכט די ווייַסע צווייַגן,
ווייַס... מיט בליעכטס פֿול—
די קאַשטאַנעס בליִען!

ווי די שענסטע חופּה־שטאַנגען
שטייען זיי שוין גרייט...
וועמענס חתונה מיט מזל?
וועמענס איז דאָס פֿרייד?—
די קאַשטאַנעס בליִען!

די בעראָזקע.

VIII.

דער טאָפּאָל איז דער שענסטער בוים,
דאָס ווייסן לאַנג שוין אַלע ;
נאָר וועמען איז דער סוד באַוואוסט :
דער טאָפּאָל האָט אַ כּלה...

וי שניי איז ווײַס איר חופּה־קלייד,
און גרין איז איר גירליאַנדע...
זי דעקט פאַרשעמט איר פּנים צו—
אָ, וואָס איז פאַר אַ שאַנדע ?

אויפן טייך.

IX.

גיב א קוק אין וואסער, ווי עס שפיגלט־אָפּ:
אַלע ביימער שטייען מיט די קעפּ אראָפּ.

און די שטערן שווימען מיטן שיפל גלייך...
כאַפּ נישט מיט די הענטלאַך, בויג זיך נישט צום טייך!

צאַפּל נישט, געליבטע, קוק מיך בייז נישט אָן:
ס'ווינטל מעג דיך קושן—מעג איך אויך דאָס טאָן.

פֿאַרטאָג.

X.

עס האָט אונז דערשראָקן דער בלייכער פֿאַרטאָג:
דאָס ליכט, וואָס האָט פּלוצלונג פֿאַרטריבן די נאַכט,
דער פֿייגל, וואָס זינגט שוין זײַן ליד אויפֿן בוים,
די בלומען, וואָס לויכטן מיט אויפֿגאַנג און טוי.

עס האָט אונז דערשראָקן דער בלייכער פֿאַרטאָג,
דאָס קרייען פֿון האָן און דעם פּאַסטוכס פֿײַף,
דער ערשטער געדאַנק, אַז דער טאָג איז שוין נאָענט,
די נאַכט איז אַוועק און נישטאָ מער קיין טרוים.

XI.

ניט קיין חלום, געטרייע, נישט קיין ערינערונג,
נישט קיין בילד אויף קאנווע אויסגעוועבט—
רויזן לעבעדיגע בליען.

עס האבן בלומען זיך געעפנט,
ווי די פאנען פון זיגרייכע מלוכות
אין א יום־טוב־טאג.
עס האבן בלומען זיך צושמייכלט,
ווי קינדער שפילנדיג
אין זונענדיגן פארק.
קום צו יענע פריילעכע אלייען,
וואו עס בליען רויזן.

אַט נידערן צו אונז אַזויפיל קווייטן:
נעגעלאַך אין אַלע פאַרבן, טולפּאַנעס ביז די קני
און דאָרפישע איריסן.
זעה, ליליען בליען!
נאַסטורציעס שלייגלען זיך קאָקעטיש אויף די בייטן.
מיר גייען און מיר גריסן זיך צו יעדער בלום,
מיר גייען, נאָר מיר שטעלן זיך נישט אָפּ:
עס ציט אונז בלויז צו יענער מלך־בלום—
צו די רויזן...

נישט קיין חלום, געטרייַע! ווי זיי וויגן, די רויזן,
ווי זיי בעטן זיך אין האַנט אַריין און ווי זיי שטעכן!
צעשטאָכן זיך אַ פינגער שוין, מייַן שעמעוודיגעס מיידל,
א ווייַסע רויז ווערט רויט פון דייַנס אַ טראָפּן בלוט!
און דייַן געזיכט פון מייַנס אַ בליק...
אַך, לאָז! איך וועל אַליין פאַר דיר די בלומען רייַסן
און דו נעם־צו... און פלעכט אַ חופּה־קראַנץ פון רויזן.

איך וועל קיין איינציג בלום אין גאָרטן דאָ נישט לאָזן,

דאָ וועלן זיי נאָך גיכער, ווי בײַ אונז אין האַרצן.
גרייט־אָן די שענסטע בלומענטעפּ, גרייט־אָן!
אויף אונזער שוועל, אויף אונזער טיש און נאַכט־געלעגער
ברייננג רויזן!

בישט קיין חלום, געטרייע! דאָס גליק איז געקומען
און ער פירט אונז, ווי אַ גאָט אַ יונגער און אַ שטאָלצער,
און מיר גייען און מיר זינגען צווישן פלאַמען—
צווישן רויזן...

אויפן גראָז.

XII

איך ליג אויפֿן גראָז מיטן פּנים צום הימל,
איך עפֿן די אויגן—זיי מאַכן זיך ווידער באַלד צו.
געשמידט איז מײַן ווילן און זיס איז ביז ווייטאָג מײַן רו—
איך ליג אויפֿן גראָז מיטן פּנים צום הימל.

און װאָס איז מיר פֿרײַנטשאַפֿט און ליבע געגאַרטע?
די שטראַלן, זיי ברענען און בראָטן מײַן בלייכן געזיכט...
און אַלץ איז מיר גאָרנישט, און אַלץ איז מיר קלאָר, ווי דאָס ליכט—
אַך, וואָס איז מיר פֿרײַנטשאַפֿט און ליבע געגאַרטע?

פֿון גאָנטן—רוישט וואַלד און פֿון ווײַטן—אַ וואַסער.
צי לעבט נאָך דאָס לעבן? איך הער נישט קיין רוף, קיין באַפֿעל.
אַ שטראַל,—אַ געדאַנק ווערט געבאָרן און שטאַרבט אַזוי שנעל—
פֿון גאָנט—רוישט וואַלד און פֿון ווײַטן—אַ וואַסער...

צוונט.

I.

דורך דעם נעץ פֿון די גאַרדינעך
קריכן שטראַלן... זילבער־בינען...

דורך מיין פֿענסטער הער איך שפּילן,—
קלאַנגען שוועבן גאָר אָהן ווילן.

עס דערציילן מיר די קלאַנגען,
אַז דער טאָג איז שוין פֿאַרגאַנגען.

אַז די נאַכט האָט גאָלדנע שטערן,
נאָר דער מענטש גיסט שטומע טרערן.

ווייל ער קאָן זיי נישט דערגרייכן,
ווייל ער קאָן זיי נישט דערגרייכן...

גאַמען.

II.

אָנהויב אָוונט.. אויפֿן הימל
לעשן זיך די לעצטע פֿלאַמען,
און מײַן שכן נעמט שוין קלאַפּן,
ווי געוועגליך, זײַנע גאַמען.

צי דאָס שפּילט אַ מאַן אין יאָרן,
וועלכער האָט שוין אַלץ פֿאַרלאָרן?
צי דאָס קלאַפּן יונגע פֿינגער
פֿון אַ ייִנגעלע אַ שפּרינגער.

שפּעט אין אָוונט... אויף די גאַסן
וואַנדלען מענטשן, וויגעשפּענסטער,
און זיי הויבן־אויף די אויגן
צו מײַן שכנס טונקלעס פֿענסטער.

צי דאָס שפּילט אַ יונגעס מיידל,
פֿינגער־ווייס, ווי באַרציס יידל?
צי דאָס זובט אַן אַלטע מאַמע
אירע טרייסטן אין די גאַמען.

גאַמען שוועבן מעלאַנכאָליש,
מאָנאָטאָנע, צאַרטע שטילע,
האַלבע ווערטער, האַלבע זיפֿצן
פֿון דער לעצטער אָוונט־תּפֿילה.

אין שאָטן.

III.

אין אַ שאָטן־ווינקל בײַ דער גראַטע
פֿון אַ גרויסן פֿענסטער
שטײ איך אײנער, אײנזאַם אויף דער וועלט...
אַ מאָדנע וועלט:
צי איך אַלײן, צי אַלע זײַנען דאָ געשפּענסטער?
ס'שפּרײַזן מענטשן:
פֿיל געאָרמט, פֿיל באַזונדער
און זײ בײַנקן, און זײ בעטן
ליבע, גליק און וואונדער,
אײנער בײַם צווײטן, אײנער בײַם צווײטן...
און וויפֿיל אויגן רופֿן
און וויפֿיל ליפּן שליכן זיך פֿון טרויער
און וויפֿיל הערצער ראַנגלען זיך אין קײטן!

אין אַ ווינקל בײַ אַ פֿענסטער,
טיף אין שאָטן,
שטײ איך אײנער, אײנזאַם און באַדויער:
זיך, צי יענעם, זיך, צי יענעם?

קוקט צו די שטערן.

IV.

קוקט צו די שטערן, פֿאַרעלנטע מענטשן!
עלנטער וועט איר נישט ווערן,
אפֿשר וועט ווערן די אייביגקייט בענטשן...
קוקט צו די גאָלדענע שטערן.

אַלץ פֿון דער ערד איז פֿאַר אייך צו דערגרייכן,
שטאַרקער וועט איר שוין נישט ווערן.
אפֿשר האָט גאָט נאָך פֿאַר וועמען אַ צייכן—
קוקט צו די גאָלדענע שטערן!

מיין רוף.

V.

איך האָב בײַטאָג מײַן רוף געוואָרפֿן
אין לעבנסטאָל ;
און שפּעט בײַנאַכט האָט מיר געענטפֿערט
א ווידערקול.

א קול פֿול טרייסט און אונטערגעבונג :
„דו האָסט פֿאַרשפּילט !"
די נאַכט אַליין האָט מיר געענטפֿערט
און מיטגעפֿילט.

און וואָס איך האָב בײַטאָג געררופֿן
און שטאָלץ געקרוינט...
האָב איך בײַנאַכט עס אַלץ באַגראָבן
און שטום באַוויינט.

VI.

ווי די זון וועט נאָר פֿאַרגיין,
וועל איך קומען.
איצטער לאָזט מיר זיין אַליין—
כ'בין פֿאַרנומען.

ס'שוועבט צום הימל מיין געבעט,
צו די פֿלאַמען.
גיכער־גיך, ס'וועט ווערן שפּעט—
כ'וועל פֿאַרזאַמען.

ס'שטאַרבט דער טאָג אין פֿאַרבן פֿול,
פֿול מיט וואונדער.
דאָוונען ליב איך איינדערשטיל
און באַזונדער.

VII.

עס ווערט נאכט, עס באווייזן זיך שטערן,
די ווערבעס ביים ברעג דרעמלען־איין...
און א ייִנגעלע שטייט מיט א ווענטקע
און קוקט אלץ אין וואסער אריין.

די אייגעלאך פינטלען כסדר,
די ליפּן די קליינע פארמאכט...
אפשר ווארט ער א גאָלדענעם פישל
און מערקט נישט, ווי גיך עס ווערט נאכט.

צום ברעג שווימט א ראָזאָווע פאליע
און גנבעט צום ייִנגל זיך צו,
שוויינקט־אָפּ זיינע באָרוועסע פיסלאך
און לאָזט אים גלייך ווידער צורו.

קוים קלינגען פון ווייטן די גלאָקן,
זיי וויגן אליין זיך שוין איין...
און א ייִנגעלע שטייט מיט א ווענטקע
און קוקט אלץ אין וואסער אריין.

VIII.

ווייסטו, ליבסטע, פון ווען איך טראַכט?
אין די רוהיגע שעהן פאַרנאַכט,

ווען עס שיידט זיך די זון מיט דער וועלט,
ווען עס ברענען די זאַנגען אין פעלד;

ווען פון הימל קוקט ווענוס אַראָפּ,
און עס שפּיגלען אין וואַסער זיך אָפּ

קליינע וואָלקנס פון בראָנז און פון גאָלד,
ווי זיי וואָלטן שוין שלאָפן געוואָלט—

ווייסטו, ווען איך רוף און דערמאָן?
ווען עס באָמען עס קלינגט אין גלין־גלאָן?

אין דעם לעצטן אַקאָרד, וואָס איך הער?
אויב דו ווייסט נישט, דאַן ליבסטו נישט מער.

IX.

דער זינגט עס דאָרט אויף יענעם ברעג,
ווער זינגט אַזוי געהיים?
דאָס טרייבן יונגע פויערטעס
די טשערעדע אַהיים.
די טשערעדע צום וואַסער גייט
און טרינקט זיך לאַנגזאַם אָן,
פון ווייטן־ווייטן קלויסטער־גלאָק
דערהערט זיך אַ גלין־גלאָן.
אַ שיפעלע בּאַווייזט זיך נאָנט,
צוויי פישערס זיצן דאָרט...
זיי קוקן שטאַר אין טייך אַריין
און ריידן נישט קיין וואָרט.
דער ערשטער וואַרפט דעם נעץ אַרויס,
דער צווייטער רודערט שטיל.

די פֿלאַמיג־זון באַהאַלט זיך שוין —
נישטאָ קיין פֿאַרבנשפּיל.
דער טײַך איז גאָר וואָס רויט געווען,
איצט איז ער טונקל־בלאָ.
נישטאָ שוין מער קיין פּויערטעס,
קיין טשערעדע נישטאָ.
דאָך שוועבט... עס שוועבט נאָך אומעטיג
אַ קלאַנג פֿון יענעם ברעג,
ווי עמיץ וואָלט באַדויערן
דעם טאָג, וואָס איז אַוועק.

זון-פאַרגאַנג.

X.

דאָרטן ווײַט אויפֿן פֿעלד בײַ דער ברעג האָריזאָנט,
וואו דער הימל דערגרייכט צו דער ערד אַזוי נאָנט,

לעשט זיך לאַנגזאַם די זון, שטאַרבט אין פֿלאַמען און ברענט
און עמיצער הייבט צו די פֿלאַמען די הענט.

צי עס שרעקט אים די נאַכט, וואָס קומט־אָן, ליבער גאָט!
צי דער טאָג, וואָס פֿאַרגייט, איז אים איצטער אַ שאָד?

נור עס העלפֿט קיין געבעט, עס ווערט נאַכט אומעטום
און עמיצער וואַנדערט אין חושך אַרום...

אַ פאַרלאַנג.

XI.

דער הימל שפּילט זיך איצט אין פאַרבן,
די זון ברענט טרויעריג און שיין.
אין יענער שעה, וואָס איך וועל שטאַרבן,
זאָל אויך די זון אַזוי פאַרגיין.

עס קלינגען שטיל די אָוונטגלאָקן
און רופן אונז צו רו און פריד.
אָ, האַרץ, מײַן האַרץ, נישט זײַ צעשראָקן:
איך זינג נאָך נישט דאָס לעצטע ליד.

XII.

אַ גאַנצע נאַכט האָט היינט דער ווינט
געיאָמערט און געקלאָגט,
און דורך דער וואַנט האָט ווער געזיפצט
און תהלים שטיל געזאָגט.

איך האָב געלייענט אַלטע בריף
געלייענט און פאַרברענט,
איך האָב מיט שרעק געזוכט אַ שטראַל
אויף מיינע פוסטע ווענט.

אומזיסט... אַ שטיקל שפּיגלגלאָז
האָט בייז פון מיר געלאַכט.
און שטום איז מיין געדאַנק געווען
פון איינזאַמקייט און נאַכט.

אין שווייגן.

XIII.

אַן אָפּגלאַנץ אַ גאָנטער באַשטראַלט הויך די צווײַגן.
ס'גייט-אויף די לבנה אַ בלאַסע, אַ קאַלטע,
מיר וועלן דאָ זיצן בײַם גאָרטן און שווײַגן,
אַזוי ווי צוויי איינזאַמע אַלטע.

און יעדער פֿון אונז וועט אין אייגענעם האַרצן
אַן אָפּגרונט פֿון צרות געפֿינען,
און לאַנגזאַם וועט פֿאַלן אין נאַכט־שויס אין שוואַרצן
אַ זיפֿץ פֿון געפּייניגטן זינען.

דאָס אויג וועט דאָ שווײַגן אהן בליק און אהן שמייכל
און וועלן די טרער איבערשטײַגן.
אומזיסט וועט ער זוכן, דער ניכטערער שכל
אַ טרייסט אין דעם זינלאָזן שווייגן.

איך וועל אין דײַן פּנים מײַן טרויער דערקענען,
אַ קעלט וועט אונדז דורכנעמען בײדען.
וואָס אַרט עס דער נאַכט און די שטערן, וואָס ברענען,
די שטערן, דאָס ליכט פון גן־עדן.

זײ וועלן אונדז לײַכטן און פּלוצלינג דערזאָגען
אַ גליקליכן חלום פֿון אויבן :
דאָרט בויט מען אין הימל צוויי גאָלדענע טראָנען,
פֿאַר מיר און פֿאַר דיר... יאָ, צוויי גאָלדענע טראָנען...

מיר וועלן די שטערן נישט גלויבן.

XIV.

אַ בלימל זיפֿצט, עס לויפֿט מיט רויש דאָס טמכל.
עס גושאָקלט זיך אַ ביימל איבער מיר...
דאָס רופֿט די באַבּט, דאָס איז איר שטומער לשון
און יעזן קלאַנג פֿאַרנעם איך טיף און שפּיר.

עס שרעקט מיך נישט די פֿלעדערמויז די שוואַרצע,
ווי לייכּט זי פֿליט, ווי ווייך זי גלעט די לופֿט:
דאָס רופֿט די באַבּט, דאָס שיקט זי איר שליח,
און איך וועל גיין אַהין, וואוהין זי רופֿט.

די וועלט איז פֿאַר מיר איצט, ווי אַ ים אַ ברייטער,
און איך אַליין, איך אָהן אַ שום באַגלייטער
פֿאַרבלאָנדזשע מיט מײַן שיפֿל ערגעץ ווייט...

און מיר איז גוט... די שטומע שטערן ווינקען,
איך האָב מײַן צער אין הימלס־רויב דערטרונקען,
איך האָב פֿון טאָג אינגאַנצן זיך באַפֿרייט.

דאָס קעצל

XV.

ל'האָב אַ קעצל אין מיין צימער,
פֿרירן מיר דאָ זאַלבענאַנד;
איך ביים טישל מיט די ביכער,
זי — וואַרט־אָפּ אַ מויז ביים וואַנט.

אָט אַזוי פֿאַרגייען שעהן,
ביז דאָס ליכטל לעשט זיך אויס;
שפּעטער הער איך, ווי דאָס קעצל
שפּרינגט און שפּילט זיך מיט דער מויז.

ווען זי קומט אויף מײַן געלעגער
זוכן וואַרימקייט און רו,

דאַן באַהאַלט זי אירע בעגל,
טוליעט זיך גנביש צו.

קלאַפּט מיר אָן דער ווינט אין פענסטער,
מיין איך, אַז דער טויט... ווער ווייס ?
נעמט אַ הונט אין דרויסן בילן,
בלאָזט זיך אָן דאָס קעצל בייז.

אפשר בין איך דער לעצטער

XVI.

אפשר בין איך יצר לעצטער, וואָס ליבט דיך פאַרבאָרגן.
איך ליב פון מײַן קינדהײַט דײַן טונקעלע פראַכט.
פון יעם בלייען פאַרנאַכט ביז דעם בלייכן פרימאָרגן—
געהער איך צו דיר, מײַן שטום־שוועבנדע נאַכט.

מענטשן לויפן פאַרבײַ... זאָל דײַן פראַכט זיי נישט שטערן:
פאַרמאַטערטע קנעכט לויפן גיכער אַהיים.
און קיינער באַמערקט נישט די פאַלנדע שטערן,
דעם גאָלד, וואָס די נאַכט וואַרפט־אַרונטער אין תהום.

און איך... אָך, ווי קורץ מײַנע אָרעמס דערלאַנגען,
ווי אײנג איז מײַן האַרץ צו פאַרנעמען דײַן פרייד.
דאָך וויל מײַן נשמה אינגאַנצן דיך פאַנגען,

אינגאַנצן דײַן רוהיגע גרויסקייט דערגרייכן,
נאָך איידער דײַן טונקעלע שיינקייט פאַרגייט,
נאָך איידער עס לעשט זיך דײַן געטליכער צייכן.

דערצייל מיר, נאַכט.

XVII.

דערצייל מיר, נאַכט, דערצייל מיר דיינע סודות.
עס שלאָפט די וועלט, נאָר איך בין וואַך אַליין,
פאַרטרוי מיר אַלץ... איך זינג פון דיינע וואונדער,
איך קני פאַר דיר, ווען דו ביזט שטיל און שיין.

עס וויגן זיך מיליאָנען קליינע שטערן
אין ליכטע ווייסע וואָלקנדלאַך פאַרקליידט;
עס ציטערן געהיימע שטומע קלאַנגען—
דאָס נידערן מלאכים שטילערהייט.

אָ, נאַכט, איך וואַרט אַ וואונדערליכן חלום:
באַפליגלסט מיך און מאַכסט מיט אַלץ מיר שלום.
דו ברייִנגסט מיין זעלע אין פאַרלאַנג—

מיט דיר אַליין, מיט דיר אינאיינעם שוועבן...
עס האָט דער טאָג קיין פריינט מיר נישט געגעבן
און איצטער טוט עס מיר נישט באַנג.

ביינאַכט.

XVIII.

א.

אַוועק אַ טאָג... און גאָט צו דאַנקען:
אַ רינגל ווייניגער אין קייט!
די לעצטע פֿייער-בליקן צאַנקען,
מײַן לעצטע בייַנקעניש פֿאַרגייט.
אַ ביסל היי... און מײַן געלעגער
איז פֿאַרטיג אויפֿן פֿרעמדן פֿעלד,
און שלאָף, שטום־אײַן, מײַן טרוימען־יעגער—
עס שלאָפֿט מיט דיר די גאַנצע וועלט.
נאָר מיינע אויגן בלײַבן אָפֿן
און די געדאַנקן בלייבן וואַך.
ווי שטיל, ווי שטיל די גראָזן שלאָפֿן...
ווער פֿילט, ווער האָרכט מײַן טרויער-שפּראַך?
אַך, ווער עס קאָן צו גאָט נישט שטײַגן,
דער רופֿט צו זיך אויף דר׳ערד זײַן גאָט.

אך, הער עס קאָן פון צער נישט שווײַגן,
דער ברײנגט צום פעלד און נאַכט זײַן סוד.
מיך זאַלבט די רוהיגקײט... אַ שטערן
צעשײַט זיך איבער מיר אין גאָלד:
דאָס צאָלט די נאַכט פאַר שטומע טרערן,
פאַר זאָרג פון טאָג — די רו באַצאָלט.
אַ ווינטל איז פון נאַכט געקומען
און בלומען־דופט געבראַכט, דערפרײט...
איך האָב בײַטאָג געזעהן די בלומען
און שטום געליטן נעבן פלײט.

ב.

ווער ווייס פון מײַנע טעג און יאָרן
פֿון גיהנמס גליענדע, ווער ווייס?
פֿון אָדלער־שטאָלץ, וואָס גייט פֿאַרלאָרן?
אָ, נאַכט! פֿאַרוויג מיך אין דײַן שויס.
ווילאַנג דער מענטש וועט דאָ נישט שפּרײַזן,
בין איך פֿון לעבנס־תּפֿיסה פֿריי,
ווילאַנג די זון וועט זיך נישט ווײַזן,
וועסטו מיר בלייבן ליב און טריי.
און ווען די זון וועט דיך פֿאַרטרײַבן,
וועל איך צוועק פֿון דיר אָהן לאַסט;
איך וועל אין האַרצן טיף פֿאַרשרײַבן,
ווי גוט דאָ איז דעם וואַנדער־גאַסט.
דו גלעטסט מיין קאָפּ, דו קושט די ברעמען,
דו יאָגסט מײַן פּײַנליכן געדאַנק;

עס שוועבן בילדער, אויגן, נעמען,
עס שוועבט דער טאָג און טוט נישט באַנג.
געריינקסטו, נאַכט, דעם סוד און וואונדער?
געדיינקסטו, קעניגליכע נאַכט?
נישט אַלעמאָל האָב איך באַזונדער
אין דיין געצעלט אַזוי פאַרבראַכט.
נישט אַלעמאָל אַליין געקליבן
דעם נחת, וואָס דו שיינקסט דער ערד;
מיר איז באַשערט געווען צו ליבן
און ליידן איז מיר אויך באַשערט.

ג.

אויס בלאָנדע צעפּ, אויס שוואַרצע לאָקן!
היינט האָט מיך קיינער נישט באַגלייט.
איך האָב היינט אַלעמען געשראָקן,
אַז ערגעץ וואַרט אויף אונז דער טויט.
ווי שוואַרצער סאַמעט פאַלט דער שאָטן
און דעקט מיך איין אין קילן טאָל...
אַ שטערן גאָלד האָט זיך צעשאָטן,
און איך באַגריס צום צווייטן מאָל.
דו האָרכסט, מיך, באַלד! איך וועל דיר שווערן
זײַן טרײַ אויף לאַנג, אויף אייביג טרײַ.
צינד־אָן נאָך ליכטיגער די שטערן
און ווייז דײַן העריטשאַפט מיר אויפסנײַ.

זאָג־אָן די בוימער און די בלומען,
זאָג־אָן דעם וואַלד, דעם קוואַל, דעם טייך,
אַז איך בין ווידער דאָ געקומען
און טרוים מיט אַלעמען צוגלייך.
מיט אַלע בלעטער פון די צווייגן,
מיט אַלע גרעזעלעך פון פעלד.
איך וועל זיך ביי דיר לערנען שווייגן
און בענטשן גאָט אין דיין געצעלט.

אינטימעס

I.

איך וואלט זיך גאנץ גערן א טויב פאר א פרינט אויסגעקליבן,
א שטיפעריש קעצל, עס ווילט זיך דאך עמיצן ליבן,
א שעפסעלע קויפן מיט וואלענע קרויזן קלאר־ווייסע—
עס דערמאנט אזוי אפט מיר מיין קינדהייט—דער מאמעס א מעשה.

זיך שאפן א קליינעם פאנטאן מיט א גאלדענעם פישל,
א פאפוגיי האלטן א גרינעם ביי זיך אויפן טישל,
און הערן איינאיינציגע פראזע: „ביזט נאריש, ווי אלע!"
און נאכאמאל הערן פון גרינעם: „ביזט נאריש, ווי אלע!"

און אפשר א פייגעלע כאפן, א פיצעלע לעבן,
א וואונדער־קאליברי באהאלטן אין בוזם און וועבן
חלומות אהן ווערטער,
חלומות אהן ווערטער...

מיטן ווייב.

II.

מיטן הײַנט װעלן דורכגײן די יאָרן,
פֿון מיר און פֿון דיר װעט קײן זכר נישט בלײַבן,
פֿון מיר און פֿון דיר, פֿון מײַן שרײַבן,
פֿון לידער, װאָס װערן אין ליבע געבאָרן.

דאָס בלימעל, װאָס איך האָב דיר איצטער געגעבן,
דער תּהום פֿון מײַן אומרו, װאָס לאָזט זיך נישט שטילן,
דײַן רײץ און דײַן זאַרגלאָז, דײַן גוטסקײט און שפּילן —
מיטן הײַנט װעט עס אַלץ אױפֿקשװעבן.

װי דער טאָג האָט גערױשט און געהוליעט...
גיב אַ קוק, װאָס פֿון טאָג איז געבליבן!
די נאַכט האָט אַ שטראָם דורכגעטריבן
און אונז צו דער װאַנט צוגעטוליעט.

מיין קליינע.

III.

מײַן קלײנע, זײַ פרײלאך
און גלױב מיר, געטרײַ:
איך בין א בן־מלך
און דו ביזט מײן פרוי.

מיר זײנען צװײ קלאנגען
גערײמט אין אײן ליד.
צװײ דרײסטע פארלאנגען
צוזאמענגעשמידט.

מיר זײנען צװײ עלאָס,
צװײ שטראלן—אײן שײַן,
צװײ רינגען, צװײ בעכערס
מיט רױשיגן װײַן...

מיר טאנצן, מיר שפּילן,
מיר װײנען פאר פרײד,
מיר זײנען אײן װילן,
אײן לעבן, אײן טױט...

IV.

דײַן ליבע בריינגט שטילקייט און שטורם,
דײַן ליבע בריינגט שאָטן און שײַן,
פֿיל פֿרייד און פֿיל בייזע יסורים..
דײַן ליבע פֿאַרשכורט, ווי ווײַן.

דײַן ליבע בריינגט טרויער און בלומען,
דײַן ליבע וועקט שמערץ און געזאַנג.
וואו האָסטו עס, קליינע, גענומען?
בײַם טײַוול, בײַ גאָט, צי בײַם שלאַנג?

אַז דו קאַנסט נישט דערגרייכן.

V.

אַז דו קאַנסט מיט איין בליק נישט דערגרייכן,
וואָס עס טוט זיך מיט מיר,
אַז דו זעהסט נישט פֿון לײדן דעם צייכן...
זאָל איך ריידן צו דיר?
זאָל איך ריידן צו דיר פֿון דער סיבה,
וואָס טרויערט מײַן בליק?
אַז דו לאָזט מיך אַוועקגיין אָהן ליבע...
זאָל איך בעטן מײַן גליק?

VI.

עס דריקן טויזנט ספקות:
מאך פריי א ווייל די קייט!
חייל רעטן קאָן פון טרויער
דיין ליבע, צי דער טויט.

איך לאָז־אראָפּ די אויגן,
איך וואַרט מײַן פסק... באַטראַכט!
און ווייס, פאַרשטיי מײַן גורל:
מײַן האַרץ איז פול מיט נאַכט.

אָהן האָפנונג און אָהן גלויבן,
איך רוף דיך און באַשווער...
דו ווייגסט... איך קאָן נישט גלויבן—
נישט דיר און נישט דיין טרער...

VII.

ווי דאָס ליד פֿון אַ העלד,
ווי דאָס עלנט פֿון פֿעלד,
ווי דער הייליגסטער קלאַנג,
ווי דער ריינסטער געדאַנק,
ווי דער טראָפּן פֿון קוראַל,
ווי באַגינען אַ שטראַל...
אַך, פֿאַראַן איז אין מיר
אַזאַ בענקשאַפֿט צו דיר.

נישט דער ליידנשאַפֿטס־פֿלאַם,
נישט דער איבערזוכטס־סם,
נישט די גאווה פֿון זיג,
נישט די זאַטקייט פֿון גליק,—
אַ פֿאַרבאָרגענער ווײ,
אַ פֿאַרשטיקטער געשריי...
אַך, פֿאַראַן איז אין מיר
אַזאַ בענקשאַפֿט צו דיר.

נאָר דאָס וואָרט איז נישטאָ
און עס קומט נישט די שעה,
זאָלסט דערגיין און פֿאַרשטיין,
זאָלסט נישט לאָזן אַליין.
צי דו לאַכסט, צי דו וויינסט,
ווי עס פֿעלט מיך דײַן טרייסט...
אַך, פֿאַראַן איז אין מיר
אַזאַ בענקשאַפֿט צו דיר.

מײַנע רוהיגע טריט,
נעם, איינאיינציגע, מיט
מײַן באַזיגטן פֿאַרלאַנג —
און אַ דאַנק און אַ דאַנק.
נעם אַ ברכה דערפֿאַר,
ווײַל דו שיינקסט אַזאַ צער...
אַך, פֿאַראַן איז אין מיר
אַזאַ בענקשאַפֿט צו דיר.

VIII.

מיר איז אומעטיג ביז טרערן,
איך גענעין זיך נישט קיין אָרט.
וואָס וועט ווערן, וואָס וועט ווערן
מיט מײַן נישט־דערזאָגטן וואָרט?

מיט אַזויפיל יונגע צילן,
וואָס די יאָרן שלינגען־אײַן,
מיט אַזויפיל גוטן ווילן
וואָס וועט ווערן, וואָס וועט זײַן?

איך האָב דיר געוואָלט דערציילן,
דיר איז אויך דאָך נישט באוואוסט,
אַז עס ליגן הייסע קיילן,
הייסע קיילן אויף מײַן ברוסט.

נישט זיי ברענען זיך פאַנאַנדער,
נישט זיי לעשן זיך וועץ אויס.
אויף די וועגן וואָס איך וואַנדער
קומסטו מער שוין נישט אַרויס...

IX.

אויף לײַכטע פליגלען קומט מײַן טרויער
און פאַלט אויף מיר, ווי שווערער בלײַ...
די יוגנט־טעג, וואָס איך באַדויער,
די שענסטע צײַט איז שוין פאַרבײַ.

און מיט אַן אומעטיגן שמייכל
בין איך זיך מודה מײַן פאַרלוסט:
איך האָב געבויט פאַר גאָט אַ היכל,
צום סוף איז ער געבליבן פוסט.

איך האָב געוואָלט די טעג פון לעבן
פאַרהייליגן מיט מײַן געזאַנג,
נאָר נישט געבענשט האָט גאָט מײַן שטרעבן
און נישט געזאַלבט איז מײַן געדאַנק.

דאָך קום איך אָפט און וועל נאָך קומען
אין פוסטן טעמפּל תּפילה־טאָן...
איך ברײַנג אַהין צו בלייכע בלומען
און צינד מײַן קלײנע ליכטל אָן.

אויב ערגיץ בייֿנקט.

X.

אויב ערגעץ־וואו בייֿנקט אַ נשמה, ווי מײַנע—
דאַן רוף איך צו איר.
מײַן ציל איז אַ באַרג, אַ געפֿערליכער טורם—
זאָל זי קומען צו מיר.

עס פֿאַלן די גאָלדענע שטערן, זיי פֿאַלן
בײַנאַכט אַזויפֿיל.
אויב עמיצער זוכט אין די טונקעלע טאָלן—
דאַן קריגט אונז איין ציל.

אויב ערגעץ־וואו שטרעבט אַ נשמה, ווי מײַנע,
דאַן רוף איך צו איר...
מײַן חלום איז ווײַס, ווי דער שניי־חײַסער וואָלקן—
זאָל זי קומען צו מיר.

רייסן אַ בלימל.

XI.

רײַסן אַ בלימל, כאַפּן אַ שטראַל,
שפּרייזן אין וועלדל, רוען ביים קוואַל,
האָרכן בײַנאַכט, ווי עס בלעטערט אַ בוים,
ציילן די שטערן, וואָס פאַלן אין תהום.

טרוימען פון דעם, וואָס עס איז שוין אַוועק,
וואַרפן די לאַסט פון די קומענדע טעג,
וואַרפן פון זאָרגן און בויען די לאַסט,
זײַן דאָ אין לעבן אַן איינפאַכער גאַסט.

גיב דײַנע ליפּן, צעלאָזענעס קינד!
מאָרגן' וועט אַלעס אַוועק מיטן ווינט.
שיין איז די ערד און באַגאָסן מיט שײַן:
סוף־כל־סוף וועט אונזער קבר דאָס זײַן.

פאַר וועמען.

XII.

פאַר וועמען איז די גאַנצע וועלט? אויב נישט פאַר מיר?
די זון פאַר וועמען שײַנט, די נאַכט פאַר וועמען שווײַגט?
פאַר וועמען גרינט, פאַר וועמען בליט, אויב נישט פאַר מיר?
און דו... דו מעגסט מיך האָבן פײַנט—
דו שמייכלסט אויך פאַר מיר.

דער גרינער ווערעמל, וואָס הילט זיך אײַן אין גרינס פון בוים
דעם אָדלערס פלי, דער שפרונג פון ווילדן לייב—
אלץ רייצט מײַן האַרץ:

דער בליק, דער ים, דער שטילער לוליענדיגער וואלד,
און יעדער בוים אויפסניי און יעדעס בלאַט אויפסניי.

דײַן כעס, דײַן בייזליפֿער קאַפּריז, ווי שלעכט דו ביזט!
דײַן אויג, דײַן יעדער בויג, ווי שיין דו ביזט!
נאָר אַלץ פֿאַר מיר: דער פּײַן פֿאַר מיר, דאָס גליק פֿאַר מיר,—
ווי ווײַט מײַן בליק דערגרייכט,
ווי טיף מײַן האַרץ פֿאַרנעמט...

צום קריטיקער.

XIII.

איך וואנדער אין אייביגן פרעגן,
איך ווייס נישט אליין, וואָס איך זוך.
דו פאָרשט, ווי אַ הונט מיינע וועגן,
מיין תּפילה, מיין ברכה, מיין פלוך...
דו טראָגסט אין די ציינער מיין בוך.

איך זוך מיינע פאַרביגע טרוימען
אין רו און אין שטורמישן ווינט.
איך האָב מיין באַפליגלטן טרויער,
מיין צער, מיין גאָט און מיין זינד—
און דו האָסט... אַ טינטער מיט טינט.

אונטערטעניק״ט.

I.

כ'וואָלט שוין װעלן זײַן אַן אַלטער מאַן,
אַ שטאָלצער גרויער זקן.
פון לעבן אויסגעפּרובט אין אַלץ,
פון טויט נישט אָנגעשראָקן.
מיט שטילע טריט דערגײן צום סוף,
מיט רוהיגקייט און שׂכל,
און יעדען טומל פון דער װעלט
באַגלייטן מיט אַ שמייכל.
מיט בליקן, װעלכע קוקן נישט
אין נעכטן און אין מאָרגן,
נאָר עפּיס ליגט אין זיי אַ סוד
פון אייביגקייט פאַרבאָרגן.

כ'וואָלט שוין וועלן זײַן אַן אַלטער מאַן,
נישט לײַדן מער, נישט ברענען,
און אַלע ספקות פון דער וועלט
נישט וויסן מער, נישט קענען.
און זופנדיק דעם לעצטן כוס
מיט זעליגער הכנעה,
אַראָפּלאָזן די ברעמען מיד
די זײַדענע, די גרויע.

אַ לידל,

II.

דער, וועמען עס האָט זיך געחלומט אַמאָל
די הויכקייט, וואו אָדלערס נאָר שוועבן,
דער קאָן שוין נישט בלײַבן אין פינסטערן טאָל—
און בלײַבט ער, איז ווי צו זײַן לעבן.

דער, וועלכער עס האָט נאָר באַגעגנט אַמאָל
אַ מיידל, ווי דו—אַ פּרינצעסין...
דעם חלומט זיך שטענדיג דײַן בליק און דײַן קול,
דער וועט דיך אין גרוב נישט פאַרגעסן.

דו פלעכסט פון די לאָקן אַ שטריק אויס פאַר מיר,
דו מאַכסט פון דײַן בליק פײַל און בויגן;
געבונדענערהייט וועל איך זינגען צו דיר
און שטאַרבן מיט פרייד אין די אויגן.

III.

קומען־אָן פֿאַרקלעמטע שעהן,
זינג איך, ווי עס לעבט און ליַידט זיך,
דאַרף מען זיין דערצו אַ גאון,
צו דערציילן, ווי עס ליַידט זיך?

כ'האָב מיַין ברוגעס—מיַין נשמה.
טיף, צי פֿלאַכער—איר האָט גאָרנישט!
זאָל איך שזאָלץ זיַין פֿון נקמה?
ניין, מען דאַרף נישט און מען טאָר נישט.

איך וועל זייען אויף די בייטן
מיַינע בלומען, מיַינע בשמים.
איר וועט קוקן דורך די פּלייטן
און זיך קרימען ווי גולמים...

IV.

פון אלע חויך־שרײַענדע שטימען
באַזיגט מיך די שטימע פון הארץ...
איך קאָן זיך, מײַן שוועסטער, נישט קרימען.

עס העלפט נישט די פאַרב אויפן פנים:
דער צער אין די אויגן פאַרבלײַבט—
פאַר דיר און פאַר פרײנט און פאַר שונאים.

איך קאָן נישט גענאַרן, מײַן שוועסטער!
איך לייד און איך בענטש גאָט אין הימל,
אפילו אויך דאַן, ווען איך לעסטער.

איך גיי מיר פאַרבײַ די זשאָנגלערן
אַמאָל מיט אַ שפּאַס, מיט אַ שמייכל,
אַמאָל מיט פאַרבאָרגענע טרערן...

מיין האַרץ.

V.

איך האָב פון ברוסט מײַן האַרץ אַרויסגעריסן...
מײַן אייגן האַרץ האָב איך געטראָטן און געביסן:
גיב זיך אונטער, האַרץ!
גיב זיך אונטער...

דער וועג איז וויסט, קיין פריינט נישטאָ קיין איינער.
איך האָב מײַן האַרץ באַגראָבן אונטער שטיינער.
עס שרײַט פון גרוב מײַן האַרץ,
עס שרייט פון גרוב...

תפילות.

VI.

א.

אַלע תאוות איינגעשלאָפֿן,
האַרץ און הימל זייַנען אָפֿן...
גאָט, באַשעפֿער! ברייַנג נחמה
פֿאַר מייַן זינדיגער נשמה.

דו ביזט מוחל זינד פֿאַר ליידן—
וועסטו מיך דאָך אויך נישט מייַדן...
ברייַנג נחמה, ברייַנג נחמה
פֿאַר מייַן זינדיגער נשמה.

אויב דו וועסט מיך ווידער שטראָפֿן,
וועל איך אַלץ צו דיר נאָך האָפֿן...
ברייַנג נחמה, ברייַנג נחמה
פֿאַר מייַן זינדיגער נשמה.

ה.

אויף מײַן עלנטן מזבח
ליגט אַ שווערער שטיין.
גאָט אין הימל, גיב מיר כּוח,
לאָז מיך נישט אַליין.

לעבן קאָן איך נישט אָהן גלויבן,
גלויבן קאָן איך נישט אָהן גאָט.
ווער וועט רעטן און דערהויבן
פֿון דעם לעבנס קאַלטן שפּאָט.

אַלע טויערן פֿון טעמפּל
זײַנען צוגעמאַכט
און איך זעה איצט, ווי מײַן לעמפּל
צאַנקט און שטאַרבט אָהן מאַכט.

VII.

כ'האָב פֿאַרלאָרן מיַין לירע
אין פֿינסטערער שטאָט:
מיין טרוים איז פֿאַרשוואונדן
מיין ליד איז צו שפּאָט.

פֿאַרשאָטן דאָס קוועלכל,
עס זילבערט נישט מער...
עס טריפֿט דערפֿאַר עפּטער
דעם איינזאַמענס טרער.

די ליבע, זי צינדט נישט
מער אָן מיַין פֿאַרלאַנג,
עס רייצט נישט דאָס פֿייער
פֿון זונאונטערגאַנג.

די שיינהייט פֿאַרבלענדט נישט
שוין מער מיט איר פּראַכט...
דער טײַוול, דער טײַוולי
ווי שפּאָטיש ער לאַכט!

ע ל ד אָ ר אַ ד אָ.

פון עדג. פאָ.

VIII.

איבער באַרג, איבער פעלד
פאָרט אַ ריטער אַ העלד.
פאָרט און זינגט זיך אַ שטאָלצע באַלאַדע.
עס איז דרייסט זיין געפיל,
אים באַגייסטערט איין ציל,
צו געפינען דאָס לאַנד עלדאָראַדאָ.

נאָר פון וואַנדערן לאַנג
ווערט ער גרוי שוין און קראַנק
און ער איז זיך מיט טרויער מתודה:
אומעטום שוין געווען,
נישט געהערט, נישט געזעהן,
נישט געפונען דאָס לאַנד עלדאָראַדאָ.

און אַזוי נישט געבענטשט,
טרעפֿט אים אָן אַ געשפּענסט
און פֿרעגט אים: „דו זוכסט וואָס אַודאַי?"
בעט דער ריטער מיט שרעק:
„אָ, באַווייז מיר דעם וועג,
ווײַז מיר אָן, וואו דאָס לאַנד עלדאָראַדאָ?"

און עס ענטפֿערט דער קול:
„וואו די זון פֿאַלט אין טאָל,
„וואו די נאַכט האָט דעם טאָג נישט געלאַדן...
„גיי פֿאָרויס און פֿאָרויס,
„מײַד דעם גיהנם נישט אויס,
„אויב דו בייַנקסט נאָך דאָס לאַנד עלדאָראַדאָ.

IX.

אינמיטן וועג צום גיהנם
באַגעגנט מיך מײַן גליק...
אַ גלעט, אַ קוש פֿון שיקאַזל
און באַלד אַ שטוים צוריק.

דו ביזט מײַן גוטע רגע,
דו גיסט צו וויין צום סם...
גאָר זעה! אַ פֿלאַם אין מערב,
אין מזרח־זײַט אַ פֿלאַם.

איך גיי שוין ווידער ליידן
באַגלייט פֿון דײַנס אַ בליק —
אינמיטן וועג צום גיהנם
באַגעגנט מיך מײַן גליק.

X.

„געהערט איר אויך צום וואַנדערער־לעגיאָן?“

מיין אומבאַקאַנטער פֿריינט, טאָ גיט אַהער די האַנט.
מיר זיינען לאַנג, שוין לאַנג באַקאַנט,
און אויב איר ווילט... פֿון קינדערווייַז־אָן.

מיר זיינען דאָך שוין טרייַע פֿריינט געווען,
ווען אייך האָט ווער צום ערשטן מאָל געגאַרט,
פֿון ערשטן בוך, וואָס איר האָט דורכגעלעזן,
פֿון ראָבינזאָנען ביזן בייראָן־צער.

דערנאָך האָט איר געליבט,
געבענשט די פֿרוי, די גאָלט, די שטערן,
דערנאָך אין שיינק אליין פֿאַרבראַכט
און וויין געמישט מיט טרערן...

און דאָרט, וואו אַלע האָבן אַלץ שוין לאַנג געפֿונען,
האָט איר נאָך אַלץ געוואַנדערט און געזוכט,
און דאָרט, וואו אַלע פֿלעגן רוהיג זײַן און בענטשן,
האָט איר נאָך אַלץ געשטורעמט און געפֿלוכט.

ביז קילער איז געוואָרן אייער פֿײַער
און קלענער די פֿאַרלאַנגען.
איצט זייט איר שוין, ווי איך דערגאַנגען,
חי אַלע פֿון דעם וואַנדערער־לעגיאָן —
איצט ווייסט איר, וואָס אונז בלייבט:
דער קאַלטער פֿעלז פֿון באַרג, דער רויש פֿון ים,
די רוהיגקייט פֿון הימל און צום סוף דער פֿלאַם,
דער שיינער פֿלאַם פֿון זון־פֿאַרגאַנגען...

XI.

גוטער ווײַן און שיינע פרויען!
איך אַנטזאָג זיך נישט פון גליק.
אָבער דאָך... מײַן גרעסטער גליק
קומט צו מיר אין יענע שעהן,
ווען עס ווילט זיך זיין אַליין,
ווען עס רופט צו זײַן אַליין.

שטאָלץ און כבוד, רום אין לעבן!—
איך אַנטזאָג זיך נישט פון רום.
אָבער דאָך... ווי נישטיג־דום
זעהט מיר אויס דאָס גאַנצע שטרעבן,

ווען עס ווילט זיך זײַן אַליין,
ווען עס רופֿט צו זײַן אַליין.

זאָלן אמת, ליבן מענטשן! —
איך אַנטזאָג זיך גישט פֿון שטרייט...
אָבער דאָך... פֿון מענטשן ווײַט,
איז מיר לײַכטער גאָט צו בענטשן,
ווען עס ווילט זיך זיין אַליין,
ווען עס רופֿט צו זײַן אַליין...

געזעגנונג.

XII.

בײַם ים װעל איך דיך דאָ באַשװערן,
בײַם לעצטן פּורפּור־פלאַם,
ביים ערשטן בליק פון אָװנטשטערן,
װאָס פאַלט, װי אונזער בליק, אין ים.
איך װעל דיר אױך מײַן שבועה געבן
און בלײַבן טרײַ מײַן װאָרט:
אין יאָרן־לויף, אין רויש פון לעבן,
אין יעדער צײַט, אין יעדן אָרט,
אין טעג פון זון, אין טעג אָהן הימל,
אין צער און אין הומאָר,
אין מאי, אין הערבסט ביים לעצטן בלימל, —
פאַרגעס נישט אונזער שיינעם יאָר.

אײן רגע טאָר נישט זײַן באַלײדיגט
פֿון אונזער טאָג און נאַכט.
אַ גאָרטן האָב איך אױסגעלײדיגט
און אַלע בלומען דיר געבראַכט.
װער װעט דיר שפּעטער ברײנגען בלומען
און מונטערן דײַן בליק?
איך װיל, אַז קײנער זאָל נישט קומען
אױף דעם בית־עולם פֿון מײַן גליק.
עס שפּילט דער ים אָהן רויש, אָהן צאָרן,
די נאַכט איז שטיל און קלאָר,
אין אַלע טעג, אין אַלע יאָרן—
פֿאַרגעס נישט אונזער שײנעם יאָר...

ווייל איך האָב נישט דערגרייכט.

XIII.

ווײַל איך האָב גאָרנישט דערגרייכט
און אזויפיל פארלאָרן,
ווײַל איך ווייס נישט צו וואָס
איך פארברען מײַנע יאָרן—
גיי איך, שיקזאל, צו דיר,
ווי א פשוטער קנעכט
און איך קוק אויף דיר, ספינקס,
מיט פארטרויערטע בליקן
און איך גיי נאָך דײַן וואונק,
וואו דו זאָלסט מיך נישט שיקן,
ביזט גערעכט, ווי דער טויט,
ביזט גערעכט, ביזט גערעכט.

XIV

„גיי ווייטער, אייביג ווייטער!“
באַגעגנט און געשיידט.
פֿאַרטריבן אויף אַ רגע
דעם לעבנס זאָרג און נויט.

אַזוי ווי אַ ציגײַנער,
פֿאַרלאָז איך איצט דעם אָרט.
נו, ווינש מיר: „גיי בשלום!“
און זאָג מיר אַ גוט וואָרט!

נאָר, זעה! ביזט בייז און ברוגז,
וואו איז דײַן שטאָלצער בליק?
געליבט אַ גאַנצן זומער—
וואָס ווילסטו מער פֿון גליק?

געטרונקען פֿון איין בעכער,
פֿאַרשפּוריט זיך מיט לוסט...
אַדיע, מײַן שיינער חלום—
דער בעכער איז שוין פּוסט.

XV.

שווער צו אויסזאָגן דעם טרויער,
וואָס באַפּליגלט יענע שעהן,
יענע איינזאַמע חלומות,
וועלכע מוזן איינזאַם בלייבן,
יענע לידער, וועלכע שטאַרבן,
ווען דו נעמסט אין האַנט די פּעדער...

אויף דעם ראַנד פון שמאָלן פענסטער
פאַלט פאַרנאַכט מיין קאָפּ אַנידער:
דעכער, קוימענס... זיי פאַרדעקן
מיר כמעט מיין חלק הימל.
צוגעשמידט האָט זיך מיין בליק דאָרט
צו אַ גראָען קאַלטן פינטל.

און אַזוי פֿאַרגייען שעהן
אָהן פֿאַרלאַנגען.

קיינער האָט מיך נישט פֿאַרלאָזן,
קיינער האָט מיך נישט פֿאַרגעסן,
ווײַל אין לעבן און אין לײַדן
האָט מיך קיינער נישט באַגלייט.
אויף די פֿליגלען פון זכרונות
קומען בילדער און געשטאַלטן...
ווען האָב איך נישט באַגעגנט
מיט אַ ברכה אויף די ליפּן!
ווען האָב איך נישט געליבט?
אָ, נאַאיווע גוטע יוגנט,
ביזט אַוועק און צוגענומען
מײַנע הייליגסטע כּוונות.

אויף דעם ראַנד פֿון שמאָלן פֿענסטער
איז אַ טרער אַראָפּגעפֿאַלן...
גרינגער, גרינגער איז געוואָרן;
ס'דוכט, די אויגן זעהען בעסער

און דער אויער האָרכט דאָס לעבן.
שטאָט! וואָס רוישטו אָהן אָן אויפהער?
שטאָט! וואו טראָגסטו דײַנע שטראָמען?
טויזנט פײַערן באַלייכטן
דײַנע גאַסן אָנהויב אָוונט
און דאָך בלײַבן טונקלע ווינקלען—
קיינער וועט זיי נישט באַלייכטן.

אויבן שווימען שטיקלאַך וואָלקן
דורכגעשאָטענע מיט שטערן,
אונטן זיץ איך דאָ בײַם פענסטער,
ווי אויף גאָר אַ גרויסער ים־שיף.
פאַליעס מענטשן, פאַליעס מענטשן,
ווי זיי ווימלען דאָ כּסדר.
ביז דײַן פענסטער בין איך זיכער
וועלן זיי זיך נישט דערהויבן.

די מוזיק פון זייער שפּרייזן
וועל איך לאַנגע שעהן הערן,

די געלעכטערס, פלאַפלערייען—
פון דעם יום־טובדיגן אָונט.

נאָר מײַן טורמל בײַם פענסטער
ווילט זיך מיר נישט צו פאַרלאָזן:
אונטן בין איך שוין געוועזן,
שוין געוועזן...

איינמאָל זומער, איינמאָל ווינטער...
אַך, עס ווילט זיך נישט דערמאָנען.
איך האָב בלומען זיי געטראָגן
און צוריק באַקומען שטיינער.

איצטער וואַרט איך, אַז די שטיינער
זאָלן ווידער ווערן בלומען.
קיינעם בענטשן, קיינעם שעלטן...
אין דער טיף פון מײַן נשמה
וועבט אַ ליד זיך אַזוי איינזאַם,
אַזוי אומעטיג און רוהיג,
ווי די באַלט דאָרט אויבן, אויבן.

דורך די קייטן פֿון די גאַסן
האָט אַ ווינטל זיך פֿאַרגנבֿעט
און אַ ריח פֿון אַ גאָרטן
צו מײַן פֿענסטער צוגעטראָגן.
אויפֿגעבלעטערט האָט דאָס ווינטל
אַן ערינערונג אין האַרצן...
אויפֿגעבלעטערט און פֿאַרבלעטערט
און אַנטלאָפֿן...

איך האָב געזעהן.

XVI.

איך האָב געזעהן דעם גרעסטן ים־טוב
און דעם גרעסטן טרויער,
די לעצטע פּאַן, וואָס האָט געפלאַטערט
אויף אַ טויטן מויער.

דעם שטראָם פון ים און גאַנג פון לעבן
און שטראָמען בלוט אויף ימען,
איך האָב געזעהן פיל געטער פאַלן
און גרויסע שטעט אין פלאַמען.

איך האָב געזעהן דעם פלאַנץ פון שלעכטס
פאַר קומענדיגע צייטן

און נישט געהאַט האָב איך קיין האַרץ
צו גלויבן אין די שטרייטן.

וואָס מער געטומעלט האָט די וועלט,
אַלץ קנאַפּער האָט מיך דורכגענומען;
איך האָב געטראַכט און טראַכט ביז היינט:
משיח וועט נישט קומען.

זאָל עס גיין, ווי עס גייט.

XVII.

זאָל עס גיין, ווי עס גייט,
זאָל געשעהן, וואָס עס וויל...
ווערסט פון טויט נישט אוועק—
ס'איז נישט מער, ווי אַ שפּיל.

זאָל זיך יעדער זמן גליק
זוכן דאָרט, וואו ער וויל.
ביזן קבר זוך גליק—
ס'איז נישט מער, ווי אַ שפּיל.

עמיץ לויערט אויף אונז,
צי פאַר מיר, צי פאַר דיר—
עמיץ גראָבט אינדערשטיל...
ס'איז נישט מער, ווי אַ שפּיל.

XVIII.

איז יאָ געווען בײַ מיר אַמאָל אַ גוטע רגע,
דאַן זוך איך עס מיט ליכט אין מײַן זכרון.
אַ, קום־אַרויס, באַלײַכט דעם וועג פֿון מײַנע יאָרן—
דער יאוש גייט מיר אומעטום אַנטקעגן.

איך קלאָג זיך נישט פֿאַר גאָט און נישט פֿאַר לייטן.
איך זוך מײַן וועג אויף טויזנט פֿרעמדע וועגן.
בײַ וועמען, באַלט, בײַ וועמען פֿרעגן?—
עס זעהט זיך נישט קיין פֿײַערל פֿון ווייטן...

אין פלאַמען שטייט די וועלט

XIX.

אין פלאַמען שטייט די וועלט
און וואַלנדיג איז היינט דער שרעק פון טויט;
וואָס דורות האָבן לאַנג געפלאַנצט—
צעשטערט איין טאָג.

מיין פריינט, וואָס גייט מיר אָן דער טומל?
מענשען־דורות! זיי פאַרגייען,
ווי די שנייען.
וואָס גייט מיר אָן דאָס אַלץ, וואָס זיי צעשטערן
און אַלץ, וואָס שוואַכע הענט
באַנייען ווידער?

היינט איז זוניג
פריילינג קומט,
פריילאך קלאפט מיין הארץ
און האפט אויף בלומען,
גראז וועט גרינען זאפטיגער
דארט, וואו וואסערשטראמען לויפן...

און אפשר וועל איך זיך פארליבן?
און אפשר וועל איך שטארבן אויף די בלומען?

נאָך מיר.

XX.

און צלך וועט זײַן, װאָס איז געווען,
נאָר איך וועל מער די זון נישט זעהן.

די הידרע שלעפּטס וועט רײַסן פּרײַ
פֿון לאַנד צו לאַנד, פֿון לאַנד צו לאַנד.
מיליאָנען קנעכּט, אין קייט און שאַנד,
באַגריסן איר און דינען טרײַ.

נאָר שטערן וועלען ברענען הויך...
פֿון יעדן קרבן בלײַבט אַ רויך,
פֿון יעדן שטורעם אַ שײנע ליד,
און אָפּגעמעקטער לעבנסטריט...

פֿון וואָס איך טרוים? און וואָס איך גלויב?
דער ווינט, דער ווינט, דער צוקונפֿט־ווינט,
ער וועט צעטראָגן מײַן שטויב...

גאַסן.

XXI.

לאַנגע, באַלויכטענע שטאָט־קאָרידאָרן,
ליידיגע גאַסן... איך האָב זיך פֿאַרלאָרן,
איך קאָן אין דעם איינזאַם מיין היים נישט געפֿינען—
היים פֿאַר אַ ביסעלע רוהיגן זינען.

אומרו פֿון טאָג איז מיר צופֿיל געבליבן
און אין געדאַנק איז דער מאָרגן פֿאַרשריבן;
קלייניטשקע דאגות, ווי הערט, וואָס סמען,
מוט און חלומות און אַלעס צוזאַמען.

ליידיגע, ליכטיגע, רוהיגע גאַסן,
הייזער־קוואַדראַטן באַלויכטן אין בלאַסן...
קברים אַליין פֿון די מתים פֿאַרשלאָסן,
קברים אַליין פֿון די מתים פֿאַרשלאָסן.

שפּרייזנדיק בײנאַכט.

XXII.

אַ טויער—אַ נומער.
אַ נומער—אַ שלאָס.
אַ פֿענסטער אַ שטומער.
אַ ווינטל, אַ בלאָז.

אַ פֿאַל פֿון אַ שטערן.
אַ קרעכץ פֿון אַ שלאָס...
געוואַלט עפּיס קלערן—
פֿאַרגעסן זיך, וואָס...

בילדער.

I.

זײ קומען יעדע נאַכט אין שײנק,
די אויגן מיד און מאַט:
דער דיכטער מיט די לאַנגע האָר,
מיט אים דער מעצענאַט.

מען זיצט, מען רעדט, מען עסט, מען לאַכט,
מען גענעצט אין דער נאַכט אַרײַן,
מען געגעצט אין דער נאַכט.

און זיצענדיג שוין זאַט און מיד,
שרײַבט־אָן דער דיכטער דאָן אַ ליד:

אויף אַ סערוועטקע שרייבט ער אַ־־

אַן עפּיגראַם, אַ קלאַנג, אַ טאָן,

אַ ליד, אַטראַ־לאַ־לאַ,

אַז אַ'ך אין טרין־טראַראַ.

דער מעצענאַט, דער מעצענאַט

האָט אַ פֿאַרשוויצטן קאָפּ.

ער נעמט דאָס פּראָספּעקט אין האַנט,

דעם דיכטערס ליד,

און ווישט די פֿעטע ליפּן אָפּ...

אַ גאָבעלען

II.

אַ פּאַרק מיט פֿאָנטאַנען,
אַ טײַכל מיט שוואַנען,
אַן אוראַלטע מעשה
מיט שוואַנען, מיט ווײַסע.
אַ יונגפֿרוי, אַ ריטער
און אײנער אַ דריטער—
ער קוקט דורך די בײמער
אַזוי ווי אַ שומר.
דער ריטער אין לאָקן
מיט לאַנג־לאַנגע זאָקן...
ער שטײט אײנגעבויגן

מיט בעטנדע אויגן.
ווילאַנג וועט ער בעטן?
זי זאָל אים שוין רעטן,
ווילאַנג וועט ער קניען?
איר הארץ צו באַמיען.
עס שפּריצן פאַנטאַנען,
עס דרימלען די שוואַנען...
איך קוק אויף דאָס פּאָרל
פיל יאָרן, פיל יאָרן.

גאַסן־טריט.

III.

פֿענסטער באַשפּיגלט, באַלויכטן,
יום־טובדיק פֿרײַ איז די גאַס...
ליבע און תאווה און חלום,
שמייכל, געלעכטער און שפּאַס.

פֿאַרוויַז און אַלע צוזאַמען;
ס׳קויטלען זיך מענטשן אַ סך:
בויגיגע, דורשטיגע קערפּער,
שטיפֿעריש־לייַכט זייער שפּראַך.
איטליכער זוכט פֿאַרגעניגן;
פֿרויען מיט רייץ און קאַפּריז
שפּרייַזן געאָרעמט און שמייכלען,
שאַרן צום טאַקט מיט די פֿיס.

ווערצער, פֿאַרדעקט און באַהאַלטן,
צאַפּלען און שטורמען ווילד,
בלומען אין גלעזערנע תּפֿיסות
שמייכלען אַרויס אַזוי ווילד.

אָפֿן און פֿרײַ דער גן־עדן,
אָפֿן... דער גיהנום פֿאַרמאַכט;
דאָס, וואָס דער טאָג וויל נישט געבן,
מאָנט מען עס איצט פֿון דער נאַכט.

אויף די זייטיגע אַלייען,

IV.

אומבאַקאַנטע סילועטן—יענע מענטשן,
וועלכע שפּרײַזן אויף די זײַטיגע אַלייען;
פֿון די טומלדיגע גערטנער—
אויף די זײַטיגע אַלייען.

וואו אַ באַנק איז זעלטן־ווען פֿאַרנומען,
וואו די קלומבעס פֿון די איינפֿאַכע ערע בלומען
פֿאַנגען זעלטן וועמענס בליקן—
כ'וויל אַ גרוס צו יענע שיקן.

דו, פֿאַרגעסונג ג, געטער־וואונדער!
ווייס דען עמיץ וואָס זיי זוכן

אין דעם שאָטן פֿון די צווײַגן ?
ליפּן מורמלען, ליפּן שווײַגן.

די, וואָס וואַנדערן באַזונדער
אויף די זײַטיגע אַלייען —
זאָל אַ גרוס פֿון טיפֿן האַרצן
זיי באַפֿרײַען און דערפֿרייען...

קעצלאַך.

V.

א

אויפֿן דעכל ליגט אַ קעצל,
אויפֿן דעכל, אויף דער זון.
קאָן איך ס׳קעצל נישט פֿאַרגינען
נישט דעם דעכל, נישט די זון.ס
דרעמעלש־מיד און דרעמעלש־ז׳לאַך,
ציט זי אויס די קליינע פֿיסלאַך,
ציט זי אויס און ציט זי איין—
עס איז גוט אַ קאַץ צו זיין.

ב.

אַ קעצל לויערט אויף אַ פייגל
און איך לויער אויף דאָס קעצל
מיטן האַרץ און מיט די אויגן.

ס'איז אַ שאָד אַ יונגן פייגל,
נאָר דער יאָגד איז מיר געפעלן,
ווי געשיקט עס איז דאָס קעצל.

אָ, אַ פּיפּס... און אַ רחמנות:
ס'פליען פעדערלאַך פיל גראָע,
ס'פליען פעדערלאַך פיל גראָע.

אַ קינד איז געשטאָרבן

VI.

אַ קינד איז געשטאָרבן מיט הימלישע אויגן,
אַ קינד, ווי אַ מלאָך, צום הימל געפֿלויגן...

אָ, מאַמע! פֿון גאָט איז דער מלאָך געקומען,
און גאָט האָט אים ווידער צו זיך צוגענומען.

עס איז אַזוי רוהיג געווען דאָן אין צימער,
מען האָט נישט באַמערקט קיין באַוועגונג, קיין שימער...

מען האָט נישט געהערט, ווי עס פֿאָכעט אַ פֿליגל—
אַ קינד איז געשטאָרבן באַגינען אין וויגל...

אָ, מאַמע! נישט וויין מער, נישט גיס מער קיין טרערן—
דײַן באַבע וועט אין הימל זײַן מער מיט אַ שטערן.

דער גרינער פּאָפּוגײַ.

VII.

א.

אונטן לעבט אַ קאַטערינשטשיק,
האָט ער יאַטישע צווײ מײדלאַך,
האָט ער יאַטישע צווײ מײדלאַך
מיט אַ גרינעם פּאָפּוגאַי.

יונג נאָך זײנען בײדע מײדלאַך,
נאָר די בלוזקעס װערן שמעלער
און עס זיצט זיך ניִשט אין קעלער
אין די העלע טעג פֿון מאַי.

בײדע מײדלאַך גײען באָרוועס,
בײדע טאַנצן אין אַ רעגן,
קומט דער טאַטע זײ אַנטקעגן
מיט דעם גרינעם פּאָפּוגאַי.

שטײען שטיפֿערקעס בײַם טויער:
אײנע פֿלעכט צונויף איר צעפּל
און די צווײטע גלעט דאָס קעפּל
בײ דעם גרינעם פּאָפּוגאַי.

ב.

ברענגען אַפּט צרויס די טעלטער
אויפֿן הויך דעם פּאַפּוגײַ;
פּאַפּקע, רייד, נישט זײַ קיין שלעכטער:
„איינס, צוויי, דרײַ...“

ווען וועט קומען מײַן באַשערטער?
וויפֿיל יאָר וועט נאָך פֿאַרבײַ?
פּאַפּקע, ענטפֿער, אַ פֿאַרקלערטער:
„איינס, צוויי, דרײַ...“

פֿרעגט די אַנדערע מיט זאָרגן,
גלעטנדיק אים טרײַ...
וויפֿיל גראָשנס ברײַנגסטו מאָרגן?
„איינס, צוויי, דרײַ...“

אויפֿן הויף ווערט היימיש, ליכטיק
און מען לאַכט דערבײַ,
ווען דער גרינער פּלאַפּלט ריכטיק:
„איינס, צוויי, דרײַ...“

ג.

אײך האָב נאָך דאָן אַ סך געלעזן
און געזוכט מײַן גאָלדן לאַנד,
איך בין נאָך דאָן פאַרליבט געװעזן
אין גאָט... אין הימלס בלויען ראַנד,

און עס האָט מיר דאָן געצויגן
יעדער סוד פון אונזער װעלט,
יעדער פּאָר פאַרליבטע אויגן,
יעדעס קינד און יעדער העלד.

רויטער קעפּל, גרינער פליגל,
װײַטע לאַנד פון פּאַפּוגײַ.
צװישן גרויען שטײן און ציגל
בלײַבט מײַן חלום יונג און נײַ.

און מײַן פענסטער האַלט איך אָפן
ביז פרימאָרגנס ערשטן שטראַל.
כ'בין פון רײַכקייט נישט געשלאָפן
אין דעם אָרימען קוואַרטאַל.

ז.

פֿריילאך מאַכט דער גרינער פֿויגל
ווען איך קוק אויף זיינע פֿאַרבן,
און איך גלויב אין אַלע וואונדער,
ווען ער פּלאַפּלט אויס מײַן נאָמען.

און אַרום דאָס גאַנצע וועלט·
איז אין סודות איינגעשלייערט :
די גנבים מיט די פּאַסערס,
די קאַט'רייקעס מיט די מיידלאַך.

דאָרט אין יענע רײַכע גאַסן
איז אַ טיפֿער וואַלד פֿון לעבן,
דאָ אין הייזלאַך אונטער שינדלאַך
וואוינען בייזע, פֿלינקע יעגערס...

אינדערפֿינסטער פֿאַלן שטראַלן
פֿון אַ קליינעם טאַשנלעמפּל :
איינער פֿײַפֿט, דער צווייטער ענטפֿערס...
אינדערפֿינסטער, אינדערפֿינסטער...

אין טאָלעדאָ.

א.

הײַנט איז יום־טוב אין טאָלעדאָ.
פֿון דערפֿרי שוין, פֿון באַגינען
קלינגען הויך די קלויסטערגלאָקן
און זיי רופֿן גאָט צו דינען.
די הישפּאַניער שטאָלצע פֿרויען
קניען בידעריג און בעטן:
גאָט זאָל שײַנקען גליק און ליבע,
גאָט זאָל מוחל־זײַן און רעטן.
ימ׳ען בלומען, קרויזן, סטײַנגעס.
ק׳ינדער שפּילן אויף די גאַסן.
זייד און סאַמעט... וויַסע צײַנדלאך
שעמערירען מילד און שפּאַסן.

אַלטע לײַט און יונגע ריטער,
רײַכע דאָנעס, אָרמע פֿרויען,
הײַסע מנישקעס, שוואַרצע מגילן,
ווי אַ סטאַיע שוואַרצע קראָען.
הײַנט איז יום־טוב אין מאָלעדאָ...
אַזאַ טאָג איז זיס און טײַער:
הונדערט מאַן פֿאַרפֿלוכטע יידן
גייען שטאַרבן אויפֿן פֿײַער.

ב.

אויפֿן פּלאַץ פֿון אַלטן קלויסטער
ווערט אַלץ רוישנדער און ערגער
און די אַלטע שווערע גלאָקן
קלינגען העכער, קלינגען שטרײַנגער.

אַ געזאַנג קומט־אָן פֿון ווייטן;
אויגן פֿינקלען, אויגן שטראַלן:
לאַנגזאַם שפּרײַזט דער אינקוויזיטאָר
אין אַ קרייז פֿון קאַרדינאַלן.
און נאָך זיי אין טיפֿן שווייגן
שפּרײַזט און קניט אַ גרויסער עולם:
זעלנער, ריטער, מיוחסים—

װער מיט שװערד און װער מיט צלם,
פּלוצלונג כאַפּט זיך אויף דער עולם
און די גלאָקן גלאָנגלען העכער...
טויזנט אויגן פון באַלקאָנען,
פון די ביימער, פון די דעכער,
טויזנט מײַלער נעמען ברומען,
װי אַ ים אין צײַט פון שטורם.

. . . .

די קרבנות גייען רוהיג
צום מזבח פון יסורים.

ג.

פֿון דעם הויכֿן אויטאָ־דאַ־פֿע
פֿליען פֿײַערן צום הימל
און אַ שיינע פֿרומע דאָנאַ
וואַרפֿט אין פֿלאַם אַרײַן אַ בלימל.
זײַ זיי מוחל גאָט, געטרײַער!
די פֿאַרפֿירטע. זײַ זיי מוחל!
און אַ ריטער קוקט און שמייכלט,
זי פֿאַרשטייט דעם ריטערס שמייכל.
„דאָנאַ, דאָנאַ! הײַנט אין אָוונט
וויל מײַן האַרץ דײַן האַרץ דערגרייכן:
ביי דעם שײַן פֿון דער לבנה,
וועסטו לײַכט דערזעהן מײַן צייכן.“

איבעררַאשט פֿון גליק און ליבע
ווערט נאָך גרעסער איר רחמנות.
און זי ווארפֿט דאַן אַלע בלומען
אין דעם פֿלאַם... צו די קרבנות.
נאָר די פֿלאַמען ווערן קלענער,
דער מזבח נעמט שוין צאַנקען..
און די טויטע... שיינע דאַנאַ!
טויטע קענען דאָך נישט דאַנקען!

ד.

אין טאָלעדאָ... אין טאָלעדאָ
לעבט מען פֿריילאַך און אָהן זאָרגן.
נאַכט און שאָטן... אין די שאָטנס
האָט דער טאָג זיך טיף פֿאַרבאָרגן.
מאַנדאַליגעס, סערענאַדעס,
טענץ, געזאַנג און קאַסטאַנעטן;
אין די סעדער דורך די ביימער
שלייכן פֿלינקע סילועטן.
גליק און ליבע, פֿרייד און בלומען
פֿון פֿרימאָרגן ביז פֿרימאָרגן.
אין טאָלעדאָ... אין טאָלעדאָ
לעבט מען פֿריילאַך און אָהן זאָרגן...

פאַנאַ וואַנדאַ.

דאָנאַ קלאַראַ, דאָנאַ קלאַראַ,
הייס געליבטע דאָנאַ קלאַראַ.

א.

פאַנאַ וואַנדאַ, פאַנאַ וואַנדאַ!
מיט אַ שרעקעדיגער העזה
טראָג איך צו צו אייער בעזל
אַ קליין צווייגעלע מימאָזע.

איר זענט ווידער הײַנט באַזונדער,
נאָר באַזונדער, ווי געוועזן.
אייער טאַטע זינגט המבדיל
און איר שפּילט די פּאַלאָנעזן,

אָך, עס ווערט נישט איין מעלאָדיע
פֿון די ביידע צוויי געפֿילן ;
איר פֿאַרטרײַבט דעם טאַטענס חלום,
איר פֿאַרטרייבט עס מיטן שפּילן.

שבת־קודש שוין פֿאַרשוואונדן,
איר האָט צוגעמאַכט די גאָטן,
נאָר מיט אייך איז שווער צו ריידן,
כאָטש איר האָט עס נישט פֿאַרבאָטן.

עפּיס לייענט איר אַ בריוול
און איר וואַרפֿט עס באַלד אַנידער...
פֿאַן גורעצקי... וואָלט איך שווערן,
פֿאַן גורעצקי שרײַבט שוין ווידער.

פֿאַן גורעצקי איז אַ ריטער,
קאָן זיך בויגן און פֿאַרנויגן,
קאָן פֿיין זאָגן קאָמפּלימענטן
און אַ חניפֿה אין די אויגן.

נאָר גורעצקיס בײזע כּלבים
האָבן אײנמאָל שוין צוריסן
אײער טאַטעשיס קאַפּאָטע
און די פּיס אים שטאַרק צוביסן.

זײט נישט ברוגז, פּאַנאַ װאַנדאַ!
װאָס איך רײד עס און דערצײל אײַך...
איר זענט הײַנט אַזוי פאַרחלומט,
מיר איז הײַנט אַזוי נישט פרײלאַך...

אַ פערד־מאַרק

אין זוואָלין איז היינט אַ פערד־מאַרק.

אָנגעפאָרן זיינען פּריצים מיט פיל כלאָפּעס פון אַרום,
פון זאַגלאָבי, וואָװאָלניצע
און פון קאַזמערזש, באָלאַטניצע,
נאָנט פון פולאַװ, פון אָפּאָליע
און פון זאַמאָשץ, קאָנסקע־װאָליע,
פון גאָרבאַטקע,
פון מאָרקראַטקע...
אָנגעפאָרן זיינען פּריצים מיט פיל כלאָפּעס פון אַרום.
מענטש און פערד פון אומעטום.

פון זאמאָיסקיס רײַכע סטאַינעס—
פערד ווי אָדלער... די ציגײַנערס
רופן אײנעם און דעם צווייטן:
„קויפט דעם שווארצן, קויפט דעם רויטן!"
אויסגעשפאַנטע,
אײַנגעשפאַנטע.
ס'לויפן פערד פון אלע זייטן,
ס'הויבט דער שטויב זיך פון דעם רײַטן.
אלע האַפקען, אלע שרייען
און פון פײַפן, הירזשערײַען,
פון דעם קלאַפן אין די הענט
טרייסלען זיך אין קלויז די ווענט.

אין די ברונעמס וועט נישט סטײַען
הײַנט קיין וואסער פאַר די פערד·
אין די שײנקען וועט נישט סטײַען
הײַנט קײַן בראַנפן... קוקט און הערט!
„אָט דעם אָדלער, אָט דעם שווארצן"
קלאַפט א ייִדל זיך אין הארצן
מיט א הייזעריגן קול.

„אַט דעם אָדלער, ברײנגט אַ פרײַך
פון דעם רוסישן אָריאָל.“

אין דאָס פערד
קלאַפּט די ערד
מיט אַזעלכע ווילדע קלעפּ,
שוימט מיט מילך
און הירזשעט, הירזשעט ווי אין סטעפּ.

צוגעפאָרן איז אַ שליאַכטיטש —
מיט אַ פעדער אין זײַן הוט,
איך אַ פערדל אַן אַראַבער,
יאָ, אַראַבער עכטעס בלוט.
פאַרן פערד, צי פאַרן שליאַכטיטש —
ס'האָבן כלאָפּעס זיך דערשראָקן
און מען נעמט אַראָפּ דאָס היטל,
פאַרן פערד, צי פאַרן שליאַכטיטש...

דין די פיס, ווי יונגע סאָסנעס,
שטאַרק, ווי שטאָל, ברוין ווי שטאָל,

און עס וויל דער ייִד שוין בײַטן
אויף זײַן אָדלער פֿון אָריאָל.
נאָר דער שליאַכטיטש גיט אַ שמייכל
מיט צופֿרידנהייט און שפּאָט,
גיט אַ יאָג זיך, גיט אַ טראָג זיך
און צוטרײַבט דעם גאַנצן ראָד.

פּריצים קומען און באַקוקן,
הילן קויפֿן און פֿאַרקויפֿן,
יונגע פֿערדלאַך טאַנצן, שטיפֿן,
וויגן־אָן זיך און אַנטלויפֿן.

אויסגעשפּרייט מיט קאָנעשינע
איז דער גאַנצער מאַרק.
בײַ אַ וואָגן שטייט אַ קליאַטשע
אײַנגעהויקערט שטאַרק.
און דער פּויער, אַ פֿאַרשעמטער
רירט זיך נישט פֿון אָרט:
„וויפֿיל ווילסטו פֿאַר דעם פּגר־
האַרפּט אים ווער אַ וואָרט.

צעפּ מיט סטייגעס איינגעפלאָכטן,
ווײדלאַך ברייטע און פאַרשאָרן.
אין די ווײַסע צייגער קוקט מען
און מען ציילט געניי די יאָרן.

פלוצלונג לויפט צונויף אַן עולם —
אַלע קוקן, וואָס דאָ איז?
ס'וויל אַ פערד נישט לאָזן רײַטן,
שפּרינגט און שטעלט זיך אויף צוויי פיס.
מוריז, דער העלדישער ציגײַנער,
שפּײַט אין הויפן: דו ביזט מײַנער!
גיט אַ שפּרונג און פאַלט־אַראָפּ,
און אַ כלאָפּ צוקלאַפּט דעם קאָפּ.
פלוצלונג, זעהט, דעם בעל־עגלה!
זעהט נאָר זלמנס זון פון קאַזמעריזש.
אַלע ווייסן אין אַפּאַליע
און אין גאַנצן קאָנסקע־וואָליע,
אַז דאָס איז אַ גרויסער בריה —
פינף יאָר דינסט אין קאַוואַלעריע.

גייט ער צו און מיט די פינגער
גיט ער אזא פיינעם קנאַק.
נאָר די כלאָפּעס, די ציגײַנער
לאָזן־אויס דעם זלמניאַק.
קיינער האָט נאָך נישט באַוויזן
אונזער בחור אָנצוקוקן
און ער זיצט שוין, ווי א פּריץ,
אויף דעם פערדס באַזיגטן רוקן.

„הײַדאַ! היידאַ!"
די ציגײַנער נעמען שרײַען
„הײַדאַ! הײַדאַ!"
און די כלאָפּעס שפּרינגען־אָפּ.
ווער עס האָט געבענשטע אויגן,
קוקט זיך אײַן—סאַר א גאַלאָפּ!
קוקט זיך אײַן—סאַר א גאַלאָפּ!

דורך די פעלדער לויפן פורלאַך
און פאַרשטויבן אַלע וועגן,
און די זון, אין שטויב פאַרשלייערט,

קומט אַ רויטע זײַ אַנטקעגן.
פֿערד פֿון פֿאָרנט, פֿערד פֿון הינטן,
צוגעבונדן,
אָפּגעבונדן
און פֿון באָנטן און פֿון חײַטען
ווער צופֿוס און ווער אין רײַטן—
פֿערד און מענטש פֿון אַלע זײַטן.

און מען רעכנט אין זכּרון,
חער פֿאַרדינט און ווער פֿאַלאָרן?

אויף די פֿורלאַך צווישן כּלאָפּעס
זיצט אַ שוויַיגנדיגער ייִדל;
שוין געענדיגט, שוין געענדיגט,
שוין געענדיגט דאָס ירידל...

נאַ שווענטעגאָ יאַנאַ.

א.

ס'איז נישט אונזער יום־טוב, ס'איז נישט אונזער פרייד
און איך קוק מיט טרויער, ווי דער טאָג פאַרגייט.
אין קאָלירטע קרעלן—
מיידלאַך אויף די שטעלן
און די קאַרוסעלן
גייען אין אַ ראָד,
אין אַ קאַראַהאָד.
בענדער, סטייגנעס פאַלן,
אַלע פאַרבן שטראַלן—
ס'איז נישט אונזער יום־טוב און איך בין מקנא—
נאַ שווענטעגאָ יאַנאַ, נאַ שווענטעגאָ יאַנאַ!"

ב.

קינדער קויפן צאַצקעס אין אַ ייִדיש קרעמל
און איך גיי און שטויס זיך אין אַ פרעמד געזעמל:
טראָג זיך, טרויער מײַנער!
ייִדן און ציגײַנער,
זאָסיעס און די יאַנקעס
אין די קראַקאָוויאַנקעס.
און אַן אַלטער פויער,
ווי אַ גאָט אַ גרויער,
שפּילט זיך אויף זײַן געגשלע, מורמלדיק: „אַי־דאַנאַ —
נאַ שווענטעגאָ יאַנאַ, נאַ שווענטעגאָ יאַנאַ!

פיפעלאך, טרומייטן בלאָזן אַלע טענער,
קליינע שקצים קרייען ווי די יונגע הענער.
מאַצעק מיט אַ פערדל,
וויצעק מיט אַ שווערדל,
וואָיטעק מיט אַ ביקסל
צילט זיך אין אַ שיקסל,
צילט זיך מיט ביסטאַנעס,
נאָר ער קריגט רחמנות...
און איך גיי, בעטראַכט אַלץ מיט מײַן „מה־נשתּנה״ —
אַ שוועגטעגאַ יאַנאַ, נאַ שוועגטעגאַ יאַנאַ!

ד.

פֿורלאַך לויפֿן האַסטיג צום שאָסיי פֿון שטעטל.
אויפֿן הימל לויכט שוין אַ בעגולטער שרעטל.
ערגעץ־וואו אַ פֿידל,
ערגעץ־וואו אַ לידל,
ערגעץ־וואו אַ טאַנצן
מיטן ברען אינגאַנצן.
אַזאַ שטיל דערפֿרייטער,
גיי איך אָהן באַגלייטער,
שפּרײַז איך און איך מורמל שוין אַליין: „אי־דאַנאַ:"
נאַ שווענטעגאַ יאַנאַ, נאַ שווענטעגאַ יאַנאַ!

ה.

ווי עס ווערט נאָר פֿינסטער, ווייזט זיך באַלד אַ פֿײַער;
צי דאָס ברענט דער פּאַלאַץ, צי דער אַלטער שייער.
אַך, דאָס האָבן כלאָפּעס
אָנגעצונדן סנאָפּעס
און גענומען זינגען
און גענומען שפּרינגען...
איך מיט זיי אינמיטן—
איינע האָט פֿאַרביטן.
איינע, איינע רופֿט מיך: „דראָגי מאָי קאָכאַני—
נאַ שווענטעגאָ יאַנאַ, נאַ שווענטעגאָ יאַנאַ.

ו.

חי און וואָס איך ווייס נישט, ווי דאָס איז געקומען.
אומעטום די שנאה און איר בייזן ברומען—
נאָר די נאַכט ווייזט וואונדער
און מיט איר באַזונדער.
ווייטער, ווייטער, ווייטער
פון דעם רויטן שייטער.
וואו איך גיי, מיט וועמען?
וועמען דאַרף עס קלעמען?
לילית איז נישט ביז היינט, פרום איז נישט שונה—
נאַ שוועסטעגאָ יאַנאַ, נאַ שוועסטעגאָ יאַנאַ!

ז.

אויף אַ פֿרעמדן יום־טוב, אין די פֿרעמדע זאנגען,
מיט אַ פֿרעמדער מיידל איז די נאַכט פֿאַרגאַנגען.
איך האָב זי גענומען,
זי איז שטיל געקומען
פֿון דעם ווילדן פֿייער,
ווי אַ נס אַ נייער.
וואַלד און גראָז און בלימל,
נאַכט אין טיפֿן הימל,
גאָט, מלאכים, שטערן! טאַנצט מיט מיר הושענה—
נאַ שווענטעגאָ יאַנאַ, נאַ שווענטעגאָ יאַנאַ.

אַ יונגן אָדלערל, אַ זון—
ווען איך וואָלט האָבן אַ יונגן אָדלערל.
מיט אויגן שוואַרצער פיל ווי מײַנע,
מיט יונגע פליסטעלאַך, ווי שטאָל,
מיט לאָקן טונקל, ווי די נאַכט אין טאָל—
מײַן זון, מײַן זון!

אין טעג פון צער און נויט
וואָלט איך די פליגלען שטאַרקער דיר צושפּרייט!

אין טעג פון רו
וואָלט איך מיט מעשיות דיך געוויילט
און שאַרפער־שאַרף די נעגל דיר געפּײַלט.

דאָס לעבן איז קיין תפילה־טעמפּל
און נישט קיין משפט־הויז,
אויך נישט קיין שוועל פאַר שטומע בעטלער
בײַ אַ רײַכנס הויז.
אָ, פרעס־צונויף די יונגע ליפּן
און הער מיך אויס בײַנאַכט:
דאָס לעבן איז אַ בייזע שלאַכט...

אָ, דריק מיך פעסטער אומגעאַרמט,
דו האָסט אין מיר דײַן לעצטן פרײַנט.
איך וואָלט די טעג אַזוי געוואַרמט,
איך וואָלט דײַן יונגן וועג באַשײַנט,
מיט בלומען העלע אויסגעשאָטן
און אָפּגעטריבן יעדן שאָטן.

נאָר אויב ס'איז נויטיג פאַר דײַן צוקונפט,
וועל איך מיט שטיינער לאַנג דיך שפּײַזן
און אויספלאַנצן אַ האַרץ פון אײַזן.

כ'האָב געמיינט: ס'איז דאָ צוויי וועגן,
בין איך אויף ביידע לאַנג געגאַנגען—
אַ, דומע, נאַרישע פאַרלאַנגען!
נישטאָ קיין גוטס, נישטאָ קיין שלעכטס.
פאַראַן איין וועג דורך גיפט און שלאַנגען,
דורך שטיין און צאָרן, האַס און נאַכט—
איין וועג, איין ציל, איין שלאַכט...

מײַן יונגער אָדלערל, מײַן זון!
דײַן ערשטער טרוים מוז זיין דײַן לעצטער טרוים
דו ליב דעם ים און נישט זײַן שוים.
אין שטורמטעג וועל איך דיך פליען טרײַבן,
אין שוואַרצע נעכט וועסטו מיר איינזאַם בלײַבן,
איך וועל באַמוטיגן דײַן האַרץ פאַר יעדער שרעק.
עס שטייט דיר פאַר אַ שווערער וועג.

װאָס איך האָב געזעהן אין צײַלן,
מוזטו אין לעבן עס דערגרייכן,
װאָס איך האָב נישט געקאָנט דערלאַנגען,
מוזטו עס לײַכט און פריילאך נעמען.
װאו איך בין אַ געבונדענער געגאַנגען,
מוזטו אין פלי זיך לײַכט פאַרנעמען
און שװעבן הויך
און שװעבן הויך—
איך זאָל אין קבר זיך נישט שעמען.

איך האָב געגלויבט פאַר זיך
און אויך פאַר דיר געגלויבט.
געצװײפלט האָב איך אויך פאַר ביידן.
נאָר דו גיי גלייך און קוק פאָרויס:
צעשאָטן איז דײַן טאַטנס הויז,
פאַרלאָשן איז זײַן מידער בליק,
נאָר דו ביזט שטאַרק און טראָגסט דיין קאָפּ
צום זיג, צום זיג!

אָפּט זעה איך דיך אין ווײַטן טרוים:
עס גייט אַ שלאַכט, דו ביזט אינמיטן.
עס בלאַנקט דײַן שווערד אין רעכטן פײַער.
אָפּט זעה איך דיך, מײַן זון, מײַן טרײַער.
אָפּט הער איך, דער באַזיגטער שילט
דײַן שטאַם, דײַן פֿאָטער שילט ער ווילד:
„ווער האָט אַ העלד אַזאַ געבאָרן?"
זײַן קללה קלינגט מיר, ווי אַ ברכה
און ווי אַ באַלזאַם גלעט זײַן צאָרן,
מײַן זון, מיין איינציגער בטחון!

איך האַלט די צוקונפֿט אויף מײַן קני.
איך גלעט דיין קאָפּ, עס איז נאָך פֿרי
דיר אַלץ צו זאָגן און פֿאַרטרויען,
נאָר לאַנגזאַם אין די שטילע שעהן,
איך גיב דיר איבער מײַן צוואה.

איך װעל דיר נאָכגיין אײנגעבויגן
און נאָכקוקן דײַן ערשטן זיג.
אין שאָטן װעל איך גיין באַהאַלטן
און אָפּשפּרינגען געשווינט צוריק—
עס זאָל מיך קיינער נישט באַמערקן.
נאָר טאַנצן װעט מײַן האַרץ פֿון פֿרייד
און בענטשן װעל איך שטילערהייט
דעם גאָט, דעם טײַוועל, װאָס דו דינסט.

אָפּט שפּיר איך שוין דײַן יונגן כּוח,
דו רײַסט זיך שוין פֿון מײַנע הענט.
איך דעק דיר אָפּ מײַן האַרץ אינגאַנצן
און פּרוב די נעגל דײַנע אויף מײַן האַרץ...

איך וויג דיך איין, איך זינג דיך איין:
דו וועסט, מײַן קינד, אַ הערשער זײַן.
אַ שטאָלצער קאָפּ פֿאַרדינט אַ קרוין
און שטאָלץ איז דער, וואָס גייט אַליין.

אָפּט זעה איך דיך אין ווײַטן חלום:
דו שפּרײַזט דורך שטאָט און טאָל און באַרג,
טראָגסט שווערע שטיינער אויף דײַן קאַרק,
טראָגסט מאַרמאָר פֿאַר דײַן שלאָס.
אָ, דאָס וועט זײַן אַ שלאָס פֿאַר אײנעם
אַנטקעגן זון.

אַנטקעגן גאָט!
און איבער אַלעמען פֿאַר אײנעם!

אין טיפֿן קעלער פֿון דײַן שלאָס
װעט ליגן אײנגעפּאַסט אַ פּליטע:
מײַן שטומע, אײנזאַמע מצבה,
פֿון שװאַרצן שטײן,
מיט דראָבנעם שריפֿט:
„איך האָב גענומען פֿון דײַן פֿײַער
מײַן יונגן ליכטיגן פֿרימאָרגן
. . . .
אַ יונגן אָדלערל, אַ זון,
װען איך װאָלט האָבן אַ יונגן אָדלערל!..

דער שטומער נאָכטוך,

אויפ'ן באַרג בײַ די רואינען
פֿון דעם לאַנג־צעשטערטן פּאַלאַץ,
וואו עס וואַלגערן זיך עלנט
שטיקלעך פרעסקעס מיט מאָזאַאיק,
איינגעכוליעט טיף אין גראָז,
צווישן נדעריגע בלומען,
וועלכע דעקן איין די חורבות,
פֿיטערט רוהיג זיך אַ סטאַדע.

כ׳ליג באַהאַלטן אין אַ ווינקל,
איינגעדעקט אין קילע שאָטנס:
הוידעט רוהיג זיך אַ צווייגל,
שוועבט פאַרביי אַ פרײנטליך ווינטל,
שרייט דער קוקו פון דעם וועלדל...
שרייט און ציילט דער וועלט די יאָרן...
און די קלאַנגען פון דער שטילקייט
זײַנען נאָענט מיר ווי די שטילקייט.

שוואַרצע קראָען, שוואַרצע ראָבן
מיט די ווערם און די שנאָבלען
פליען נידעריג און לאַנגזאַם
איבער מיר גלייך צו די נעסטן...
און די נעסטן זײַנען נאָנט גאָר:
אין די שפּאַלטן, אין די לעכער
פון דעם לאַנג־צעשטערטן פּאַלאַץ,
וואו איך ליג אין די רואינען.

מיד פֿאַרשליסן זיך די ברעמען,
נאָר איך זעה די גאַנצע געגנט,
ווען איך האַלט פֿאַרמאַכט די אויגן:
טײַך און לאָנקע, טײַך און הימל
און די גרויסע מילן־פֿליגען
וויגן רוהיג זיך, געלאַסן...
גלײַך עס וואָלט די ערד געאָטעמט
אונטער מיר דאָרט, באַרג־צופֿוסן.

נאָנטע טריט דערהער איך פּלוצלונג.
צווײַגלאַך ברעכן זיך און קרעכצן:
ס'איז די סטאַדע צוגעקומען
זוכן גרינס אויף מײַן געלעגער
און דער שטומער פּאַסטוך ראָמאַן
שטייט און קוקט אויף מיר פֿאַרוואונדערט
וואָס־זשע טו איך דאָ טאָג־טעגלאַך
צווישן איינזאַמע רואינען?

קליידער־שמאַטעס, אָהן אַ היטל,
און דער פּנים—ווילד פאַרוואַקסן,
שטייט און גלאָצט אויף מיר די אויגן,
ווייזט מיר צייכנס מיט די פינגער:
וויל וואָס זאָגן, וואָס דערציילן.
—„ראָמאַן, ראָמאַן!" אַלע קינדער,
אַלע ווייסן גוט זיין נאָמען...
אויף די בערג און טיף אין שטעטל

אָנהויב אָווגס טרייבט ער לאַנגזאַם
פון די בערג אַראָפּ די סטאַדע,
און ווי נאָר די קינדער זעען,
אַז עס גייט דער שטומער פּאַסטוך,
ווערט אַ שמחה, אַ גערודער
און מען פּליקט אים און מען ציט אים
און מיט בייזן און מיט גוטן:
ראָמאַן נעמט שוין ווייזן קונצן.

ראָמאַן מעקעט ווי אַ בהמה,
שלינגט איין גאַנצע הויפֿנס טאַבאַק,
טאַנצט אין שמאַטעס, טאַנצט אין שמאַטעס...
נאָר די אויגן בלייבן שטומע,
ווי זיין צונג איז איינגעשלאָסן.
גיט ער דאָך אַמאָל אַ מעקע,
גיט אַ ברום ווילד, ווי אַ חיה
און אַנטלויפֿט צו זיינע בהמות.

אָבער דאָ, ביי די רואינען,
זעהט ער שטאָלצער אויס און ווילדער,
ווי ער וואָלט דאָ זיין דער הערשער
פֿון דעם לאַנג־צושטערטן פּאַלאַץ.
קוקט אויף יעדרן פֿאַרוואונדערט,
קוקט אויף יעדערן פֿאַרדעכטיג,
ווער עס קומט צו די רואינען,
וועלכע שווייגן, ווי דער שטומער.

טרעפט אַמאָל־ער האָט קײַן אָרט נישט,
וואו צו באַהאַלטן און רוען,
קריכט ער דעמאָלט, ווי אַ שאָטן
איבער טויטן־גאַס פון שטעטל
און ער שרעקט פאַרליבטע פּאָרלאַך,
שרעקט די שטילקייט און די גראָזן,
און דאָס וואַסער לויפט נאָך גיכער,
ווען דער שטומער שפּרײַזט אַ ביזער.

אַלע הײַזער צוגעשלאָסן,
גייט ער ווידער באַרג־אַרויף שוין
צו די אורראַלטע רואינען
און, ווי אַ פעלז צווישן פעלזן,
ליגט דער שטומער און ער שלאָפט נישט,
און די אויגן זײַנע פינטלען
אויף דער ערד אַנטקעגן הימל,
ווי פאַרלאָרענע צוויי שטערן.

קוקט דער שטומער אויף די שטערן
און די שטערן אויף דעם שטומען —
אַ געהיימניש ווייסן ביידע:
אַז די ערד און אַז דער הימל,
און דאָס ווינטל טראָגט די שטויבלאַך
פֿון צוקלאַפּטן שטיין און ציגל.
שטילקייט שטאַרבט אַוועק אין שטילקייט,
נאַכט אַליין אין נאַכט באַגראָבט זיך,

ראָמאַנס'ע.

דריי קעפּלאַך.

I.

עס היינגען בײַ מיר אויפֿן וואַנט
דריי בילדער, דריי מיידלשע קעפּלאַך.
די ערשטע האָט גאָלדענע צעפּלאַך—
דריי יאָר, ווי מיר זיינען באַקאַנט.

אַ יאָר האָט געדויערט, אַ יאָר—
איך קאַרג נישט קיין לידער, קיין בלומען...
דערווייל איז די צווייטע געקומען,
די צווייטע האָט פּעך שוואַרצע האָר.

עס איז נאָך קיין יאָר נישט אַוועק,
איר ליבע האָט נאָך נישט דערעסן,
איך ליב נאָך, איך וועל נישט פֿאַרגעסן—
די דריטע געקומען אין וועג.

די דריטע—זי האַלט מיך שוין פֿעסט,
איז שענער פֿאַר אַלע און מילדער;
די וואַנט אָבער וואַרט אויף מער בילדער,—
מיין האַרץ איז קיין אייביגע געסט.

איך האָב געגליבט.

II.

א.

איך האָב געגליבט דײַן שענעם ליגן
דו האָסט פֿאַרבלענדט און האָסט גענאַרט,
איך האָב דיר זינד אַ סך פֿאַרשוויגן
און נײַע זינד פֿון דיר געוואַרט.

אַ שמעטערלינג איז שווער צו שטראָפֿן,
אַ פֿייגעלע איז פֿרײַ פֿון שולד...
דאָך פֿריי זיך, וואָס דו ביזט אַנטלאָפֿן
און דאַנק נישט מיר... נאָר מיין געדולט.

ב.

דאָס איז אַ ראָמאַן אין פראַגמענטן,
דאָס איז אַ מלחמה אָהן זיג;
דו וואָלסט וועלן, וואָס מער קאָמפּלימענטן,
איך וואָלט וועלן אַביסעלע גליק.

ווי קאָן איך דערגיין, ווי פאַרשטיי איך
דיין שפּילן, וואָס לאָזט נישט צורו.
דו וואָלסט וועלן אַ שיינעם מזבח
און ברייינגסט נישט קיין קרבן דערצו.

III.

די, װאָס איך האָב לאַנג באַגערט,
יענע לעבּט נישט אויף דער ערד.
נעם אַרום מײַן מידן קאָפּ,
נעם אַרום און גאַר מיך אָפּ.

נישט צום ערשטן־לעצטן מאָל,
װײַזט מיר אויס: ס'איז יענערס קול...
זאָג אַ ליגן דרײַסט און שײַן—
איך זאָל גלויבּן דיר אַלײן.

א שאָד.

IV.

עס וואַקסן אונטער שיינע מיידלאך —
שוין נישט פאַר אונז... אַך, גאָט!
א שאָד די אייגעלאך די קלאָרע,
די ליפּעלאך א שאָד.

זיי װעלן װען דאָך צייטיג װערן—
שוין נישט פאַר אונז... א שרעק.
די זאָרג װעט אונז פאַרעלטערן
ביז יענע װאוילע טעג.

דיין שקר.

צ.

איך האָב מיך פֿאַרליבט אין דיין שקר.
עס האָט מיך פֿאַרבלענדעט דיין בליק.
אין זיידענע פֿעדם פֿאַרפּלאָנטערט,
זיי האַלטן מיך פֿעסטער פֿון שטריק.

מיין ספֿק צעשווימט אין דיין שמייכל.
מיין ליידן צוגייט אין דיין חן.
דו נאַרסט מיך... איך פֿיל, אַז דאָס נאַרט מיך
דער לוסטיגער אמת אַליין.

דיין שיינקייט בעגנעדיגט דיך שטענדיג
און מוחל בין איך דיין קאַפּריז:
אַ קוש און אַ ליגן צוזאַמען —
איך נעם עס אַזוי, ווי עס איז...

פאַרציַיונג

VI.

נו, קום אַהער... דערלאַנג צו מיר אַ שמייכל
און קלויב אַליין זיך אויס אַ שטראָף;
פאַרטרייבן דיך? דאָס הייסט דער קאַלטער שכל,
נאָר טיף אין הארצן בין איך דיר דאָך מוחל...
נו, קום אַהער... נישט וויין... אַ סוף!

אַ נס... געזינדיגט שטאַרק און דאָך פאַרבליבן,
ווי פריער שיין, ביז אומשולד שיין...
צי טאָר מען שוין אַ זינדיגע נישט ליבן?
און גאָט, צי האָט ער דיינע זינד פאַרשריבן?
און איך? צי קאָן איך עס פאַרשטיין?..

אין הארצן לויכטן העל די בליקן דיינע,
ס'איז יום-טובדיג ביי מיר אויפסניי.
פאַר נעכטן האָב איך נישט צו דיר קיין טענה,
פון מאָרגן טראַכט נישט... איצטער ביזטו מיינע,
און איצטער ביזטו שיין און טריי.

ס'איז גוט מיט אייך.

VII.

ס איז גוט מיט אייך אַזוי צו זיצן
צווישן גרינע אָליעאַנדערס,
א ייך ענטפערן אויף אַלע פראַגן
און טראַכטן עפּיס אַנדערש.

באַגריסן העפלאַך אייער מאַן
און עסן קרעם אויף דער וועראַנדע,
הויך ריידן פון דער פּאָליטיק
און קוקן ערגעץ אַנדערש.

גאַלאַנט זיך זעגענען מיט ביידן :
מיט אייך און אייער אַלעקסאַנדער,
גאַנץ רוהיג דריקן אײַך די האַנט
און פילן עפּיס אַנדערש...

ראָמאַנס.

VIII.

האָסט פֿאַרחיינט די בלאָע אויגן
און פֿאַרטרויערט די מינוט...
זײַ נישט ברוגז, זײַ מיר מוחל,
זײַ מיט מיר, ווי פֿריער גוט!

האָסט פֿאַרטוליעט ביז דײַן קעפּל,
ווי אַ קינד, וואָס ווערט אין כּעס.
מײַנע בייזע, שטרײַנגע ווערטער
זײַנען מער נישט, ווי אַ שפּאַס.

ביזט די קליגסטע און די שענסטע,
זעהסט! איך קני צו דײַנע פֿיס...
נישט צעשטער־זשע אונזער חלום
מיט דײַן קינדערשן קאַפּריז.

האָסט פֿאַרוויינט די בלאָע אויגן
און פֿאַרטרויערט די מינוט...
זײַ נישט ברוגז, זײַ מיר מוחל,
זײַ מיט מיר, ווי פֿריער גוט...

ז. סעגאַלאָוויטש

צו טאָליען.

IX.

בויגסט דיין פיגורל די שמאָלע
אין אזא ליכטן קאַפּריז...
טאָליע! עס קלינגט מיר אַלץ טאָליע!
ט אָליע, דאָס קלינגט אַזוי זיס.

עטלאַכע הערעלאַך פאַלן
איבער דיין שטערן אַראָפּ,
ווי אַ קליין זונגל אין שטראַלן
לייכט מיר דיין ליכטיגער קאָפּ.

עפּיס אַ סוד אַ גאַאיוּן
האַלטן די ליפּן פאַרמאַכט,
און מיט די פאַרבן פון סיון
קוקט מיר דיַין אויג אָן און לאַכט.

באַלד נעמט אַ סוף צו מיין ראָליע,
זיך צו פאַרליבן... נאָר הײַנט!
טאָליע, עס קלינגט מיר אַלץ טאָליע!
טאָליע, איך בין שוין דיַין פריַינט...!

וואנדע.

I

איך האב געמיינט, דו הייסט שולמית,
דײן בליק איז פרום און פול מיט חן.
דײן נאמען, הער איך, איז גאר וואנדע:
עס איז מיר פרעמד, דאך קלינגט עס שײן.

זי שפילט מיט די קינדער,
זי פירט מיט זײ טאטשקעלאך זאמד.
קײנער שפרינגט נישט אזוי, קײנער לאפט נישט אזוי,
קײנער ווארפט נישט די קױל פון קראקעט אזוי פלינק,
ווי די פרײלאכע וואנדע.

און עס קומט ווען א גאסט—ווער באגריסט אים צוערשט,
ווער דערלאנגט אים די האנט אזוי פרײנטלאך און וואויל?
ווער פרעגט איר אלץ אויס? ווער דערצײלט אים אלצדינג?
ווער שײנקט אים א בליק, וואס געדײנקט זיך גאנץ לאנג?
וואנדע, אלץ וואנדע!

און פּלוצלונג אַנטלויפֿט זי... די באָבע די אַלטע
זיצט איינע אַליין אין אַ ווינקל און זיפֿצט..
„אָ, באָבעשי, באָבע" און עס טוליעט זיך צו
אַ גאָלדענעס קעפּל צום גראָ־ווײַסן קאָפּ,
און עס פֿרייט זיך די באָבע מיט וואַנדען.

און ווער האָט מער טרוימען, מער בלומען, ווי וואַנדע?
מען ברייִנגט איר פֿיל רויזן, מען ברייִנגט מאַרגאַריטקעס.
מען קלויבט אויס די בעסטע, מען קלויבט אויס די שענסטע...
און פֿאַר וועמען־זשע זינג איך באַשיידן מײַן ליד—
פֿאַר וואַנדען, פֿאַר וואַנדען!

XI.

שוואַרצחנעוודיג און טרוימעריש,
זי יום־טובט אונז די וואָכיגקייט,
זי ברייגנט אונז נחת אַלעמען
מיט אירע אויגן שמייכלענדיג,

ווען אויף איר האלז דעם טונקעלן
אַ שנ־רל פּערל לייכטנדע,
און אויף איר רונדיג אַקסעלע
אַ שאַל פון זייד אַ טערקישן.

און אָנטאָן צו די תנאים איר
אַ ברייטע קרינאָלינע קלייד!
געזוימט מיט שפּיצן בריסעלער,
מיט בופעס און מיט פּאַטשערקעס.

עס חעלן אַלע וועג־מאַכן
פאַר דער, וואָס אין שוואַרצחנעוודיג
און מורמלען דרך־ארצדיג:
„אַ יזדישע בת־מלכּה גייט!"

אַ שנירל פּערל.

XII.

אַ שנירל פּערל האָט מירקע צושאָטן,
נו, האָט מען איין פּערל צום אומגליק צוטראָטן.

האָט מירקע פּאַרוויינט אירע טונקעלע אויגן
און לאַנגזאַם די פּערל אויף שנירל געצויגן.

געצויגן, געצויגן... געוויינט און געטרויערט,
דער באָבעס ירושה האָט מירקע באַדויערט.

די מאַמע, די שוועסטער און אַלע אינאיינעם,
געטרייסט האָבן מירקען אַפילו די שכנים.

טראָגט מירקע שוין ווידער די פּערל מיט שמייכל:
די באָבע אין הימל וועט מוחל-זיַין, מוחל...

אויב דו קאָנסט נישט לאַכן.

XIII.

אויב דו קאָנסט נישט הײַנט פֿון מאָרגן לאַכן,
אויב דו קאָנסט נישט אין דער שלאָף־צײַט וואַכן,
אויב עס שרעקט דער ים דיך מיט זײַן שטורם,
אויב עס שרעקט די הויכקייט דיך פֿון טורם,
אויב דו ווילסט נישט אַוועק פֿון דער מאַמען,
אויב דו קאָנסט זיך אײַנדערפֿרעמד נישט זאַמען—
דאַן זיץ דאָ בײַם פֿענסטער און חלום
און לעב זיך בשלוה, בשלום.

און מיך וועט אַ ביסל פֿאַרדריסן
און אפֿשר וועט שטאַרק מיך פֿערדריסן,
נאָר איך וועל דאָך קײנעם נישט שטראָפֿן,
אַ קוק טאָן אויף מערב, אויף צפֿון
מיט שטומע, נאָר מונטערע בליקן—
אַדיע, מײַנע באַרישע גליקן!..

XIV.

פון צייט צו צייט, פון יאר צו יאָר
קומט אַ צויבערין צו מיר.
פון גן־עדן, צי פון גיהנם
קומט אַ צויבערין צו מיר.
מיט אַזעלכע פלינקע הענט,
ווי זי כּישופט, ווי זי ברענט...
נעמט אַרויס פון ברוסט מײַן הארץ,
לייגט אַרײַן אַ צווייטעס הארץ...
כ'האָב קיין רו נישט פון דעם יאָך:
וואו זי גייט נאָך—לויף איך נאָך,

ברייננ איך בלומען—נעמט זי צו,
גיב איך ליבע—זאָגט זי צו,

זי איז פֿריילאַך, יינג און שיין...
מיין נשמה דריקט אַ שטיין.
און מיין האַרץ! אַך, וואָס עס פֿילט...
ווי עס שטורמט, ווי עס שילט!
נאָר דעם שדל גייט נישט אָן:
זי פֿאַרלאַנגט אַ גינגאָלד טראָן,
און פֿון זייד אַ זעגלשיף,
און פֿון ים די פערל טיף,
און דעם גאָלד פֿון שטערנס פֿאַל
און דעם זילבער פֿון אַ שטראַל...
זי פֿאַרלאַנגט עס, ווי אַ קינד—
איר נישט פֿאָלגן, איז אַ זינד...

גוטער פעניקס.

XV.

גוטער פּעניקס, קליינער מלאך,
קומסט פון טאָג צו טאָג כּסדר.
טאַנצסט אַרום און שטראַלסט און קעניגסט
אין מיין אומעטיגן חדר.

וואָס געפעלט דיר, וואָס געפינסטו
אין מיין טרויעריגן לעבן?
אַלע פלאַמען פון מיין יוגנט
האָב איך לאַנג שוין אָפּגעגעבן.

קוקסט מיך אָן מיט טריבע אויגן,
פרייסט זיך, פלאַפּלסט אָן אַ סיבה.
לויפסט אַוועק און לאָזט מיך איבער
אַ פאַרכשופטן פון ליבע.

מאָרגן... מאָרגן קומסטו ווידער
און איך גרייט מיט שרעק אָן בלומען:
ווי וועט אויסזעהן מיין נשמה,
אויב דו וועסט שוין מער נישט קומען.

פריער פרילינג.

בײם פענסטער שטײט א פּאַנע און פרײט זיך מיט'ן הימעל.
די װינטער־תבואה גרינט שױן, עס שװאַנגערט שױן די ערד.
אַנטקעגען זיצט אַנ'אַלטער און שאָקלט זיך אין דרימל
און איך האָב זיך אַלײן גאָר טרױמעריש פאַרקלערט.

און אין װאַגאָן און אײנגען איז גאָרנישט שװער די אײנגשאַפּט,
װען מיך און דיך און יענעם בעשטראַלט די זון און קװעלט,
עס װעט נישט זײן קײן זאָרגען, עס װעט נישט זײן קײן בײנקשאַפט,
עס לױפט דער צוג מיט אימפּעט און גריסט זיך מיט דער װעלט.

עס װעלן װאַקסן קאָרן געמישט מיט רױטע מאָגען
און רופן װעט דער זײדע, דער לולעדיגער װאַלד.
און װאָס איך האָב פאַרגעסן, װעל איך זיך אַלץ דערמאָנען,
עס לאָזט דאָך נישט דער פרילינג דאָס לעבן װערן אַלט.

ז. סעגאַלאָװיטש.

ביים ערשטן קלאפּ פון דונער און שפּעטער נאָכ'ן רעגן
וועט זיך דאָס פעלד באַשיטן מיט בלומען־פארבן פיל,
און מיך און דיך און יענעם וועט זון־שיין גיין אַנטקעגן
און בוים וועט געבן שאָטן, וואו אָפּצורוהען קיל.

די ערשטע שטראַלן רייצן, אַך, ווי אַ זיסער רמז
און ווי אַ גוטער אָנזאָג לויפט עס אונז פארביי.
די זון איז דאָך דאָס לעבן, די זון איז דאָך דער אמת,
די זון וועט ווי משיח אונז מאַכן יונג און פריי.

אויסגערויכערט...

ערגעץ האָב איך ווען געצילט,
בלויער רויך האָט מיך פערהילט...
שטיל און רוהיג, דרויסן נאַכט זיך —
אויסגערויכערט און פאַרטראַכט זיך.

יעדער טאָג ווערט פלוצלונג שיין,
ווען עס נעמט די זון פאַרגיין,
ווען די לעצטע טיר פאַרמאַכט זיך—
אויסגערויכערט און פאַרטראַכט זיך.

וואָס איז מיר דאָס ביסעל רויך?
צי דעם דאָזיינס גאַנצער תוך?
אַך, לעבן לעב איך, ווי עס מאַכט זיך—
אויסגערויכערט און פאַרטראַכט זיך.

ז. טעגאָלאָוויטש.

אינהאַלט:

מיין לולקע . . 5

ביים ים.

קום צום ים ! . . 7
פאַרנאַכט ביים ים . . 8
צו מיין שטיין . . 9
אין קרים. . . 10
מיט אַ פישער . . 11
די ווינטלאַך וועלגערן. . 12
אין וועג . . . 13
אין ליוואַדיע . . 15
ביים כאַאָס . . . 16
פרימאָרגנצייט . . 18
ים. . . 20
ווייט אינמיטן ים . . 22
נישטאָ קיין ווינט . . 24
צו דער זון. . . 26
אַ נאַכט ביים ים . . 28
אַ ליידיג שיפעל . . 30
מיר גייען אין ווייסן. . 31
לענאָרע . . . 32
באַגינען . . . 34
עס לאָזט דער ווינט. . 35
צום ים . . . 38
אין ווייסן שיין פּאַנצן . 38

הערבסט-גאָלד.

אין גאָרטן . . . 39
הערבסט-גאָלד. . . 40
וואָס מערער בימער. . . 41
אַ רעגנדל טראָפּנט . . . 42
אַ קאַראַהאָד. . . 43
דער גאָרטן שווייגט. . . 45
מיין גאָלד. . . 46
דאָ איז זיך גוט צו זעגענען . . 47
נאַסטורציעס. . . 48
נאַסטורציעס. . . 49

ווינטער-חלומות.

ווינטער-חלום. . . 50
מיין הוט האָט בלויע פעדערן. . 52
אין מיר איז אַ גלגול אַריין . . 53
ווייסע, ווייסע פערענעס. . 54
עס וועט אַמאָל אַרויס אַ שניי. . 55
אַ ווייסע וועלט. . . 58
קראַ ! . . . 60
אויפ'ן באַרג. . . 61
אין פעלד . . . 62
אין חודש שבט . . . 63
ווינטער-בעז . . . 64
רויטע טולפּאַנען . . . 66

פרילינג.

פרילינג . . . 67
קום צופאָרן . . . 69
פריילינגס־ליד . . . 70
אין קאַזמיערזש . . . 71
רויזן . . . 72
די שוואַנען. . . 73
די בעראָזקע. . . 75
די קאַשטאַנעס בליען. . . 76
אויפ'ן טייך. . . 77
פאַרטאָג . . . 78
רויזן . . . 79
אויפ'ן גראָז. . . 82

אָונט.

אָונטצייט. . . 83
גאַמען . . . 84
אין שאָטן. . . 86
קוקט צו די שטערן. . . 87
מיין רוף . . . 88
פאַרנאַכט. . . 89
דער יונגער פישער . . 90
ווייסטו, ליבסטע . . 91
ביים טייך . . . 92
זון־פאַרגאַנג. . . 94
אַ פאַרלאַנג. . . 95
אַ גאַנצע נאַכט . . . 96
אין שווייגן . . . 97
אַ בלימל זיפצט . . . 99
דאָס קעצל. . . 100
אפשר בין איך דער לעצטער. . 102
דערצייל מיר, נאַכט. . 104
ביינאַכט . . . 105

אינטימעס.

איך וואָלט זיך גאַנץ גערן . . 111
מיט'ן ווינט. . . 112
מיין קליינע. . . 113
מיין ליבע. . . 114
אַז דו קאָנסט נישט דערגרייכן. . 115
עס דריקן טויזנט ספקות . . 116
ווי דאָס ליד פון אַ העלד . . 117
מיר איז אומעטיג ביז טרערן. . 119
אויף לייכטע פליגל. . . 120
אויב ערגעץ ביינאַכט, . . 121
רייסן אַ בלימל . . . 122
פאַר וועמען. . . 123
צום קריטיקער . . . 125

אונטערטעניגקייט.

ס'וואָלט שוין וועלן זיין . . 126
אַ לידל . . . 128
קומען אָן פאַרקלעמטע שעה'ן. . 129
פון אַלע שטימען . . . 130
מיין הארץ. . . 131
תפלות . . . 132
דער זינגער. . . 134
עלדאַראַדאָ. . . 135
אינמיטן וועג צום גיין . . 137
צו איינעם. . . 138
גוטער ווינן. . . 140
געזעגנונג. . . 142
ווייל איך האָב נישט דערגרייכט. . 144
גיה ווייטער . . . 145
ביים פענסטער. . . 146
איך האָב געזען . . . 151
זאָל עס גיין, ווי עס גייט . . 153

א י נ ה א ל ט

אין יאַ גוטען צמאָל. . . 154
אין פלאַמען שטייט די וועלט. . 155
נאָך מיר. . . . 156
גאַסן 157
שפּרינגדיג בעגעגנט. . . 158
די קומען יעדע נאַכט. . . 160

ב י ל ד ע ר.

גיבעלין 162
[illegible]אַך־טויט. . . . 164
גאַנץ־טויט. . . . 165
אויף די זייטיגע אַלייען. . . 166
קאַפּלאַך 168
אַ קינד איז געשטאָרבן . . 170
דער גרינער פאָנגאַ. . . 171
אין טאָלעדאָ . . . 172
[illegible] ראַנדאַ. . . . 182
[illegible]ערד־מאַרק. . . . 184
גאַ שווינעטאַ יאַנאַ. . . 192
[illegible]ין יורש . . . 19[illegible]
דער שטורמער פאַסטוך. . . 207

ר אָ מ אַ נ ט י ש.

דיין קאַפּלאַך. . . . 214
[illegible] געגליבט. . . . 215
דאָס איז אַ ראָמאַן. . . . 216
[illegible] מיך [illegible]. . . . 217
אַ שיר 218
[illegible]ין שקר. . . . 219
[illegible]ראַיינג. . . . 220
ס'איז גוט מיט אײַך. . . . 221
ראָמאַנס 222
די מאָליען. . . . 223
[illegible] 224
די שוואַרצהעווורדיגע. . . 226
אַ צעריעלע פּערל. . . 227
[illegible] דו קאָנסט נישט לאָבן. . 228
די [illegible]ין. . . . 229
[illegible]ריער פרילינג . . . 232
[illegible]ער[illegible]ט . . . 234

פערלאג „יודיש“ ווארשא.

15) זכרונות און ארטיקלען .... וו. מעדעם.

מיט דער ביאגראפיע און בילד פון אויטאר.

(„אזא גלענצענדער שריפטשטעלער, ווי מעדעם, ווערט געלייענט נישט נאר ביי זיין אייגענעם פאלק, נאר אויך ביי אנדערע פעלקער“).

16) די נשמה פון א פרוי .... סאבאטי.

(„די פרוי, איהר בלוט, איהר הויט, איהר מארך, איהר ראָל — דאס זענען די פעדים, פון וועלכע עס איז מיט אזויפיל טאלענט ארויסגע-וועבט געוואָרען דערדאזיגער מערקווירדיגער ראמאן“.)

17,18,19,20, אלעקסאנדער דער ערשטער .....
.... ד. מערעזשקאווסקי.

(„ויל מען פערשטעהן דאס גרויסע און טראגישע רוסלאנד אין זיין ערשטען קאמף מיט'ן צאריזם, אין זיין ירידה און גלאנץ, אין זיין גוטען און שלעכטען, מוז מען לייענען דאסדאזיגע גראנדיעזע ווערק, וואס איז אן אוצר פון אויסערגעווייהנליכער קונסט“).

21) די שטרעמונגען אין דער ליטעראטור פון XIX-טען יאהרהונדערט.

(„היינטיגע צייטען איז זיך שווער פארצושטעלען א ליטעראטור, וואס אין איהר זאלען נישט איבערגעזעצט ווערען די טיפע און גלאנצענ-דע ווערק פון וועלט-בעריהמטען קריטיקער און דענקער“).

22) נאפאלעאן אין רוסלאנד .... היינריך ראס.

(„היינריך ראס געהערט נישט צו יענע שרייבער, וואס האבען גע-זונגען לויבלידער נאפאלעאנ'ען, נאר ער געהט איהם בעסער נאך טריט ביי טריט און דעקט אויף די אלע טונקעלע זייטען פונ'ם גרויסען קריג-פיהרער, אין זיין מלחמה מיט רוסלאנד. דאסדאזיגע בוך איז אונגעהויער אינטערעסאנט און שפאנענדיג פאר יעדען“).

פערלאַג „יודיש", װאַרשא.

23) אונטער אַ װײַסען פּאַרהאַנג ..... דוד קאַסעל.

(„די בריימ-געשילדערטע לאַנדשאַפטען, די בולט'ע בילדער, פאַרבען און געשטאַלטען און דער פיינער פּסיכאָלאָגישער אַנאַליז — דאָס צלן זעגען גאָר נייע טענער אין דער יודישער ליטעראַטור").

24,25,26) דריי דורות .... יואל מאַסטבוים.

(„דאָס איז אַ גרויס װערק, װאָס לאָזט-אַרום אַ שטיק לעבען פון דריי דורות מיט זייערע איבערגאַנגען און טראַגיזם, װאָס מאַכט אַ געװאַל-טיגען רושם אויפ'ן לעזער").

27,28) מאיר יעזעפאָװיטש .... ע. אָרזשעסקאָ.

(„מאַנכע האַנדלונגען און טיפען פון דעמדאָזיגען בוך זענען אַזוי שפּאַנענ-דיג און אַזוי שטאַרק, אַז דער איינדרוק געהערשט דעם לעזער, װי עפּיש אַנ'אונגעהויערליכע מאַכט").

29,30) פּוילען .... נח פּרילו[illegible]קי.

(„דאָס זענען די סאַמע װיכטיגסטע און העלסט-בעלעהרענדיגסטע בילדער װעגען פּוילען, און יעדער יוד, װאָס װיל זיך אָריענטירען אין די פראַגען װע-גען פּוילען, מוז אונבעדינגט זיי האָבען אונטער דער האַנד").

31) דאָס בוך פון דער צייט .... דוד איינהאָרן.

(„אַ שלייער פון פּאָעזיע ליגט אויף איינהאָרנס פּראָזע און די געדאַנקען לייכטען-ארויס, װי גאָלדענע פונקען").

פּרייז 15 מ.

32) בעגייסטערונג .... משה בראָדערזאָן.

(„די יודישע פּאָעזיע װערט דאָ בערייכערט מיט נייע קלאַנגען און פאַרבען, װאָס קומען באמת פון ריינער גאָט-געבענשטער בעגייסטערונג").

33) טורמע־װאַנדערונגען .... װ. קאָראָלענקאָ.

(„דאָס איז דאָס שענסטע און דאָס שטאַרקסטע, װאָס דער גרױסער קינסטלער און קעמפער קאָראָלענקאָ האָט געשאַפען איבער'ן געביט פון טורמע־פּײן און סיבירער װאַנדערונגען").

34) סיבירער דערצעהלונגען ... װ. קאָראָלענקאָ.

(„קײנער פון די רוסישע קינסטלער האָט אַזױ טיף און ברײט ניט געשילדערט דאָס לעבען און די שטרענג־שײנע לאַנדשאַפטען פון דער װײטער סיביר").

35,36) דאָס 93־טע יאָהר .... װיקטאָר הוגאָ

(„װיקטאָר הוגאָ געהערט צו די גרעסטע שטערען פון דער װעלט־ליטעראַטור און דאָס „93—טע יאָהר"—צו די שענסטע װערק, װאָס זײנען איבערגעזעצט געװאָרען אין אַלע שפּראַכען").

37) סטרונעס .... ז. סעגאַלאָװיטש.

(„ז. סעגאַלאָװיטש איז אײנער פון די שענסטע ליריקער אין יודיש, און זײנע לידער, װאָס קומען אַרײן אין דעמדאָזיגען באַנד, זײנען מערקליך קלאַנגען פון צאַרטע סטרונעס, אַמאָל מעלאַנכאָלישע און אַמאָל אָבער שטורמישע, װי דער װינד אויפ'ן ים").

38) דאָס טעאַטער־בוך ....

(„אַ זאַמלונג פון די בעסטע אײנאַקטערס, װאָס זײנען געשאַפען געװאָרען אין אַלע אײראָפּעאישע שפּראַכען און געשפּילט געװאָרען אויף די גרעסטע בינעס אין אײראָפּא און אַמעריקאַ").

39) רעגינע (פּאָעמע) .... ז. סעגאַלאָװיטש.

(„אויף אַ דורכזיכטיגען לײנװאַנט איז דאָ אויסגעמאָלט די פּױליש־יודישע ערד, מיט צאַרטע פאַרבען איז געשילדערט איהר סביבה און צוזאַמען דערמיט אויך דעם דיכטערס איבערלעבונגען").